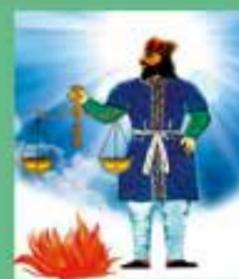

ПАРЧАМИ ДАВЛАТИ – МУҚАДДАСОТИ МИЛЛАТ

ИНСОН, ҲУҚУҚ ВА ОЗОДИҲОИ Ӯ АРЗИШИ ОЛӢ МЕБОШАНД

МИНБАРИ

ҲУҚУҚШИНОС

E-mail: law.tnu.tj@gmail.com

НАШРИЯИ ФАКУЛТЕТИ ҲУҚУҚШИНОСИИ ДМТ

№21-22 (97-98) 24-УМИ НОЯБРИ СОЛИ 2018, ШАНБЕ

Оғози кори агрегати якуми неругоҳи барқи оби «Роғун» барои тамоми сокинони Тоҷикистони соҳибистиклол санаи фаромӯшнашаванда ва рӯзи таърихӣ мебошад, ки мо онро солҳои дароз интизор будем ва барои расидан ба ин нияти некамон шабу рӯз заҳмат кашидем.

«Роғун» манбаи нури ҳар як хонадон, гармии қалби ҳар як фарди Ватан, сарчашмаи иқболу сарбаландии мардуми тоҷик, кафолати рушди босуботи Тоҷикистон ва нуфузу обрӯи давлати соҳибхитиёри тоҷикон мебошад. Неругоҳи «Роғун» омили муҳимтарини рушду тараққиёти минбаъдаи Тоҷикистон ва зиндагии осудаи мардуми он ба ҳисоб меравад.

Маҳз бо мақсади таъмин намудани рушди бо-

суботи кишвар ва мунтазам баланд бардоштани сатҳи сифати зиндагии аҳолии он мо тараққиёти соҳаи энергетикаи обиро самти муҳимтарину афзалиятноки сиёсати иқтисодии худ ва расидан ба истиклолияти энергетикиро яке аз ҳадафҳои стратегии миллӣ эълон кардаем.

Бо итминони комил изҳор менамоем, ки неругоҳи барқи оби «Роғун» дар самти истиклолияти энергетикаи кишварамон саҳми бузурги худро мегузорад ва ман ин рӯзи таърихӣ ба фаъолият оғоз кардани агрегати якуми онро бори дигар ба кулли мардуми шарифи Тоҷикистон самимона табрик мегӯям.

Эмомалӣ РАҲМОН

ЧАРХАИ ЯКУМИ НБО-И РОҒУН БА КОР ДАРОМАД

16 ноябри соли 2018 дар таърихи давлатдорӣ Тоҷикистони соҳибистиклол рӯйдоди муҳимму тақдирсоз ба вуқӯ пайваста, қадами устуворе барои расидан ба истиклолияти комили энергетикӣ гузошта шуд.

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар вазъияти тантанавӣ агрегати якуми Неругоҳи барки обии «Роғун»-ро ба кор дароварданд ва ба ғайбати ин иншооти бузурги аср, ки ба рушду тараккиёти кишвар мусоидат хоҳад кард, оғоз бахшиданд.

Дар маросими ба кор даровардани агрегати якуми Неругоҳи барки обии «Роғун» коргарони неругоҳ, ғайбату собикадорони меҳнат, намояндагони корпӯсҳои дипломатию муқими Душанбе ва коршиносони ташкилоту созмонҳои бонуфузи ҷаҳон иштирок карданд.

Сарвари давлат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар расми мавриди баҳрабардорӣ қарор гирифтани аввалин агрегати неругоҳ таъкид доштанд, ки «Расидан ба ин рӯзи некро тамоми сокинони Тоҷикистон

солҳо интизор буданд ва фарзандони бонангу номуси Ватан – мутахассисону соҳмончиёни баланддирғисос барои наздик овардани чунин рӯзи таърихӣ шабонарӯз заҳмат кашиданд. Яъне имрӯз рӯзи равшаниву нур ва расидан ба оромноҳии миллӣ мебошад».

Неругоҳи барки обии «Роғун», пуриктидортарин иншоотҳои силсилаи неругоҳҳои рӯди Вахш, аз 6 агрегат иборат аст, ки тавоноии ҳар қадом 600 мегаваттро ташкил медиҳад. НБО-и «Роғун» бо иктидори 3600 мегаватт (беш аз 17 миллиард киловатт-соат) қалон-

тарин неругоҳи барки обӣ дар минтақа хоҳад буд. Ин рақам нисбат ба иктидори истехсолии Неругоҳи барки обии «Норак» якуним баробар зиёд мебошад.

Метавон гуфт, ки бо ифтихои агрегати якуми НБО-и «Роғун» аҳолии кишвар дар тамоми фасли сол бо барқ таъмин шуда, ғайбати корхонаҳои саноатию истехсоли дар шаҳру ноҳияҳои мамлакат боз ҳам густариш пайдо хоҳад кард ва иктидори истехсолии Тоҷикистони соҳибистиклол дар самти тавлиди маҳсулоти рақобатпазиру ба содирот ниғаронидашуда боз ҳам афзоиш пайдо мекунад.

Дар воқеъ, НБО-и «Роғун» манзилу дилҳои мардуми моро гарму равшан мекунад, дар рӯдҳои нуруфари кишвар неругоҳҳои нави барқ бунёд мешаванд, захираҳои азими энергетикӣ ва азму талоши созандагии халқ бо ҳидоятҳои бузурги Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон Тоҷикистонро беш аз ин шуқуфонтар месозад ва бо бунёди ин иншооти азим мардуми тоҷик саодати зиёд мебинад.

<http://khovar.tj>

ҲАМКОРИҶО РАВНАҚ МЕЁБАНД

Бо касб намудани Истиклолияти давлатӣ замина фароҳам омад то муносибатҳои дӯҷониба ва бисёрҷонибаи Ҷумҳурии Тоҷикистон бо кишварҳои хориҷӣ ва созмонҳои байналми-

лалӣ густариш ёбанд ва дар пешрафти соҳаҳои гуногуни ҳаёти ҷомеаи давлат заминаи воқеиро фароҳам оваранд.

Боиси хушнудӣ ва сарбаландист, ки дар заминаи ҳам-

корҳои байналмилалӣ Донишгоҳи миллии Тоҷикистон бо муассисаҳои олиӣ мамӯлики пешрафта робитаи устувор ва самарабахши худро ба роҳ мондааст. Бахусус, раванқ ёфтани ҳамкорӣ бо донишгоҳи донишқандаҳои Федератсияи Россия бештар ба назар мерасад. Далели ин гуфтаҳо ташриф овардани Ректори Донишгоҳи давлатии Алтай ба Донишгоҳи миллии Тоҷикистон мебошад.

Ректори Донишгоҳи давлатии Алтай, доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор Землюков Сергей Валентинович бо мақсади ошноӣ пайдо намудан аз ҷараёни таълиму тарбия ва шароити таҳсил дар донишгоҳ бо ҳайати васеи устодону кормандон ва донишҷӯёни ин боргоҳи хирад мулоқот анҷом дод. Аз ҷумла, таърихи 22-юми ноябри соли равон меҳмони олиқадр ба факултети ҳуқуқши-

носии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ташриф оварда, аз шароити илмӯзӣи донишҷӯён ва ғайбати кории устодон ошноӣ пайдо намуданд. Пас аз шиносӣ бо ғайбати илмиву омӯзгорӣ, мулоқоти ҳайати устодону кормандон ва донишҷӯёни факултет бо доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор Землюков С.В. сурат гирифт. Дар он ректори ДМТ, академик Имомзода М.С., декани факултети ҳуқуқшиносӣ, дотсент Раҳмон Д.С., устодони собикадор, омӯзгорони ҷавон ва донишҷӯён иштирок намуданд.

Зимни мулоқот тарафҳо ҳавасмандии худро ҷиҳати ҳамкорӣ мутақобилан судманд иброз намуда, умед бар он намуданд, ки дар ояндаи наҷандон дур робитаҳои байнидонишгоҳӣ, махсусан дар самти илмҳои ҳуқуқшиносӣ раванқ хоҳанд ёфт.

МИЗИ МУДАВВАР ДАР ФАКУЛТЕТ

Боиси хушнудӣ ва сарфарозист, ки дар факултети ҳуқуқшиносии ДМТ пайваста ҷорабиниҳои гуногуни илмӣ баргузор мегарданд.

Таърихи 23-уми ноябри соли 2018 бо ташаббуси кафедраи ҳуқуқи судӣ ва назорати прокурорӣ мизи мудаввар дар мавзӯи «Кодекси муҳофизати граждани Ҷумҳурии Тоҷикистон: 10 солагии амал ва роҳҳои тақмили он» бахшида ба Рӯзи Парчами давлатии ҶТ гузаронида шуд.

Мизи мудаввар бо сухани ифтихои декани факултети ҳуқуқшиносӣ, номзоди илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсент Раҳмон Д.С. оғоз гардид. Мавсуф ҳузурӣ мубораки ҳамаи иштирокчиёро ба кори мизи мудаввар хайрамақдам гуфта, ба кафедраи ҳуқуқи судӣ ва назорати прокурорӣ барои ташкил намудани чунин як ҷорабиниҳои илмӣ сатҳи баланд изҳори сипос

намуданд. Инчунин, эшон ҳамаи иштирокчиёни ҷорабиниҳои илмӣ-ро ба муносибати Рӯзи Парчами давлатии ҶТ самимона табрику таҳният намуда, иброз доштанд, ки парчам яке аз нишонаи асосии давлатдорӣ ба ҳисоб рафта, тавасути он миллати тоҷик дар арсаи байналмилалӣ шинохта мешавад.

Сипас мудирӣ кафедраи ҳуқуқи судӣ ва назорати прокурорӣ, номзоди илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсент Маҳмудов И.Т. бо сухани муқаддимаӣ баромад намуда, доир ба нақш ва мавқеи Кодекси муҳофизати граждани ҶТ дар низомии санадҳои меъриҳои ҳуқуқӣ ва роҳҳои тақмили он ибрози андеша намуд.

Баъдан кори мизи мудаввар дар асоси барномаи омодагардида идома ёфта, дар он масъалаҳои мубрами илмӣ ҳуқуқшиносӣ мавриди муҳокима қарор гирифтанд. Аз ҷониби маърузакунандагон

пешниҳодҳои судманд ҷиҳати тақмил додани қонунгузори соҳавӣ ва инкишофи илми ҳуқуқшиносӣ баён карда шуд.

Дар умум мизи мудаввар муҳимтарин масъалаҳои ҳаёти ҳуқуқӣ ва қонунгузори фаро гирифта, баҳри инкишофи минбаъдаи илми ҳуқуқшиносӣ мусоидат хоҳад намуд.

Зимни музокираҳо табодули афкори судманди иштирокчиён сурат гирифт. Дар фарҷом изҳо-

ри умед карда шуд, ки натиҷаҳои кори мизи мудаввар барои тақмили низомии ҳуқуқи кишвар аз ҳар ҷиҳат муфид ва самарабахш хоҳад буд. Пас аз анҷоми кори мизи мудаввар қарор карда шуд, ки тақлифу тавсияҳо ва пешниҳодҳои илман асосноку судманд ҷиҳати тақмили қонунгузори амалқунанда ба сохторҳои дахлдор ирсол карда шавад.

Таҳияи
Миралӣ СОБИР

МИНБАРИ
ҲУҚУҚШИНОС

Муассис:
факултети
ҳуқуқшиносии ДМТ
www.law.tnu.tj

и.в. сармуҳаррир:
Эмомалӣ
МИРАЛӢ
law.tnu.tj@gmail.com

и.в. муовини сармуҳаррир:
Ҳамза БОБОХОНЗОДА

Муҳаррир:
Бобоҷон НАИМЗОДА

Тарроҳ:
Акмал ШАРИПОВ

ҲАЙАТИ ТАҲРИРИЯ:
Раҳмон Д.С.
номзоди илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсент, декани факултети ҳуқуқшиносӣ;
Сафарзода Б.А.
профессори кафедраи ҳуқуқи инсон ва ҳуқуқшиносии муқррсаӣ;
Маҳмудов И.Т.
мудирӣ кафедраи ҳуқуқи судӣ ва назорати прокурорӣ;
Абдуллоев П.С.
муовини декан оид ба илм ва робитаҳои байналмилалӣ;

Сулаймонов Ф.С.
дотсенти кафедраи ҳуқуқи байналмилалӣ;

ҲАЙАТИ МУШОВАРА:
Ватанзода М.М.
ёрдамчи Президенти ҶТ оид ба масъалаҳои ҳуқуқӣ;
Саид Нуриддин Саид
вазирӣ маориф ва илми ҶТ, узви вобастаи АИ ҶТ;
Имомзода М.С.
ректори ДМТ, академики АИ ҶТ;
Тоҳиров Ф.Т.
академики АИ ҶТ;
Маҳмудзода М.А.
раиси Суди Конституционии ҶТ, академики АИ ҶТ;
Насриддинзода Э.С.
профессори кафедраи назария ва таърихи давлат ва ҳуқуқ, узви вобастаи АИ ҶТ;
Раҳимзода М.З.
профессори кафедраи ҳуқуқи соҳибқарорӣ ва тиҷорат, узви вобастаи АИ ҶТ;
Диноршоев М.
академики АИ ҶТ.

ШАРТҲОИ ҚАБУЛИ МАВОД:
Дастнавис қабул карда намешавад.
Мавод бояд бо ҳуруфи Times New Roman Tj 14 ҳуруфҷинӣ шуда бошад. Рӯзнома на ба ҳама андешаи муаллифон мувофиқ аст ва ақриди мухталифро ба хотири риояи чандандешӣ ба таъбир мерасонад.

Рӯзнома дар Вазорати фарҳанги ҶТ таҳти №0336/рз аз 18-уми март соли 2016 ба қайд гирифта шудааст. Нишони идора: ш.Душанбе Буни Ҳисорак, Шаҳраки Донишҷӯён, факултети ҳуқуқшиносии ДМТ.
Телефон: 985-38-38-67, 900-55-51-67. Теъод: 1000
Навбатдори шумора: Исмоил Шарифзода

ТАҶЛИЛИ РЪЗИ ПРЕЗИДЕНТ ДАР ДОНИШГОҲ

Дар масири таърих халку миллати тоҷик фарзандонро тарбия намудааст, ки баҳри беҳдошти сатҳи зиндагии ҷомеаи инсонӣ нақши боризи худро гузоштаанд ва корномаи онҳо имрӯз намунаи ибрати дигарон қарор гирифтааст.

Бо мақсади арҷ гузоштан ба фаъолият ва захматҳои бемисли Президенти ҶТ дар кишвар ҳамасола 16-уми ноябр чун Рӯзи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон таҷлил карда мешавад.

Бо ин назардошт, таърихи 14-уми ноябри соли равон ба муносибати Рӯзи Президент ва оғози кори нахустин чарҳаи НБО-и Роғун дар бинои марказии Донишгоҳи мил-

лии Тоҷикистон чамъомад доир гардид. Дар чамъомади мазкур Раёсати донишгоҳ, устодону кормандон ва донишҷӯён иштирок ва суҳанронӣ намуданд. Иштирокчиён доир ба фаъолият ва корномаи Пешвои муаззами миллат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон ва ба қор оғоз намудани чарҳаи якуми НБО-и Роғун, инчунин аҳамияти он дар таъмини истиқлолияти энергетикӣ маърузаронӣ намуданд.

Аз ҷумла, дар чамъомади мазкур иҷрокунандаи вазифаи мудири кафедраи ҳуқуқи инсон ва ҳуқуқшиносии муқоисавӣ, номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ Саъдизода Ҷаҳонгир дар мавзӯи «Президент – ҳомии

ҳуқуқу озодихоии инсон» маъруза намуд. Зимни ироаи маърузаи худ мавсуф нақши Президенти ҶТ-ро дар таъмини ҳуқуқу озодихоии инсон ва шахрванд баланд арзёбӣ намуда, фаъолияти онро дар низоми механизмҳои давлатии ҳимояи ҳуқуқи инсон самарабахш маънидод намуд.

Дар фарҷом итминони умед карда шуд, ки ҷавонони кишвар дар зиндагӣ ва фаъолияти ҳаррӯза худ амалҳои Пешвои миллатро барои худ чун намунаи ибрат истифода менамоянд ва дар инкишофи Ватану миллати аҷдодӣ нақши шоистаашонро мегузоранд.

ФАЪОЛИЯТИ ШҶҶРОИ САРПАРАСТОН ТАҚВИЯТ МЕЁБАД

Дар асоси нақша-ҷораниҳои факултет бо ташаббуси Шӯрои сарпарастони гурӯҳҳои академӣ дар санаи 16 ноябри соли 2018 ба муносибати Рӯзи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дарсҳои тарбиявӣ аз ҷониби устодон гузаронида шуд. Мақсад аз баргузори ин дарсҳо ба саҳми донишҷӯён расонидани нақши Президент дар таҳкими давлатдорӣ миллӣ ва ҳифзи арзишҳои фарҳангӣ мебошад. Воқеан, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчун шахсияти таърихӣ барои нуҳеди давлатдорӣ нави ни тоҷикон саҳми босазоро гузоштааст ва давлату миллатро аз парокандагӣ наҷот додааст.

Вобаста ба ин рӯзи хотирмон устоди кафедраи ҳуқуқи конститусионӣ Саидов Собирҷон дарси тарбиявӣ баргузор намуд. Дар чараёни дарс оид ба муҳимияти ин рӯз ва нақши Президент дар идоракунии ҷомеа ва давлат кайд намуданд, ки замоне ки

Асосгузори сулҳу ваҳда-

ти миллӣ-Пешвои миллат ба сари ҳокимият омаданд, ягон нафар қодир ба идоракунии давлат набуд, чунки аз таҳдидҳои, ки ба сари онҳо меомаданд, дар харос буданд. Аммо ин абармард новобаста аз ҳамагуна таҳдидҳо сарвари мамлакатро бар уҳда гирифта, барои барқарорӣ сулҳу субот дар кишвар тамоми талошҳоро анҷом доданд, ҳатто то дараҷае, ки даҳҳо маротиба ҷони худро дар хатар гузошта, миллат ва давлатро аз вартаи нестӣ наҷот доданд.

Баъдан, донишҷӯи соли 3 (ИДХ) Ғафорода Парвиз бо маъруза баромад намуда, кайд карданд, ки Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон аз минбари баланди Иҷлосияи XVI Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ибраз дошта буданд, ки «Ман ба хонадони шумо сулҳ меорам ва то охири фирории иҷборӣ ба Ватан барнагардам, осуда нахоҳам буд». Баъди ин суҳанҳо дар дили ҳар як муҳоҷири иҷборӣ хис-

си баланди эътимоднокӣ нисбат ба Сардори давлат ва ҳукумати навтаъсис бедор шуд ва дар як маврид ин мардуми ранҷида аз кишвари бегона, рӯ ниҳоданд сӯи Ватани худ. Исомидинҷон Муҳаммадназарода донишҷӯи курси мазкур бошад кайд намуд, ки имрӯз ҳар яки моро мебояд, сиёсати пешгирифтаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистонро ҷонибдорӣ намуда, қавонро дар рӯҳияи ватандӯстӣ, ҳудушиносии миллӣ ва арҷгузори сулҳу ваҳдати миллӣ ба камол расонем.

Дар охир аз ҷониби сарпарастони гурӯҳ таъкид гардид, ки мо ҷавонро мебояд дар рӯҳияи баланди инсонӣ тарбия намоем ва баҳри яқпорчагии ватани маҳбуби худ тамоми ҳастиамонро равона созем ва ҳамеша бо Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон ифтихор дошта бошем.

Таҳияи
Собирҷон САИДОВ

ҒОЛИБИЯТИ ДОНИШҶҶНИ ФАКУЛТЕТ

Ҳамасола донишҷӯи факултети ҳуқуқшиносӣ дар мусобикаҳои байналмилалӣ ва ҷумҳуриявӣ дар риштаҳои гуногуни варзиш сазовори ҷойҳои ифтихорӣ мегарданд.

Таърихи 30-31-уми соли равон мусобикаи варзишӣ оид ба «варзиши сабук» миёни донишҷӯи муассисаҳои таҳсилоти олии касбии ҶТ баргузор гардид, ки дар он донишҷӯи факултети ҳуқуқшиносӣ Ғафорода Парвиз иштирок намуда, сазовори ҷойҳои ифтихорӣ гардиданд. Аз ҷумла, донишҷӯи соли 5-ум Холиқов Исломҷон ва Ғафорода Парвиз таҳти роҳбарии устоди кафедраи тарбияи ҷисмонӣ ва варзишӣ ДМТ, устоди варзиши дараҷаи байналмилалӣ Куралов Фарҳод Ҳамзалиевич мушарраф ба ҷойҳои дуум ва сеюм шуданд.

Инчунин, донишҷӯи соли 4-уми факултети ҳуқуқшиносӣ Абдуллоев Эраҷ дар мусобикаи гӯштини намуди дюз-до, ки дар шаҳри Кулоб миёни донишҷӯи муассисаҳои олии мамлакат баргузор шуд, иштирок намуда, сазовори ҷойи аввал гардид. Донишҷӯён Султонзода Саидшоҳ ва Начмидинов Алишер дар намуди гӯштини

тарзи озод рақобат намуда, ҷойи дуумро ба даст оварданд. Ҳамзамон, донишҷӯи соли 2-юми факултет Тошев Сафар дар намуди гӯштини самбо баромад намуда, сазовори ҷойи аввал гардид.

Садорати факултет ва идораи рӯзномаи «Минбари ҳуқуқшинос» Холиқов И., Ғафорода Парвиз, Абдуллоев Э., Султонзода С., Начмидинов А. ва Тошев С.-ро бо ин дастовардашон табрик намуда, ба онҳо дар ҷодаи варзиш ва касби пешанамудаашон фатҳи қуллоҳи баландро орзу менамоянд.

Таҳияи
Бухориев Абдулазиз
устоди кафедраи тарбияи
ҷисмонӣ ва варзишӣ ДМТ

НЕРУГОҲИ БАРҚИ ОБИИ «РОҒУН» – ИНШООТИ АЗИМИ

“Роғун” манбаи нури ҳар як хонадон, гармии қалби ҳар як фарди Ватан, сарчашмаи иқболу сарбаландии мардуми тоҷик, кафолати рушди босуботи Тоҷикистон ва нуфузу обрӯи давлати соҳибхитиёри тоҷикон мебошад!

Эмомалӣ Раҳмон

Ҳамагон бояд дар назар дошта бошанд, ки дар шароити имрӯза яке аз захираҳои муҳими ҳаётии сайёраи замин об ба шумор рафта, таъминкунандаи ҳаёти ошоштаи ҳар як сокини сайёра ҳисобида мешавад. Ин неъматҳои табииро на танҳо барои истеъмоли тозагӣ ва таъмини солимии инсоният, балки барои рушду пешрафти тамоми соҳаҳои ҳаёти иҷтимоӣ ва иқтисодӣ истифода намудан имконпазир аст.

Чумхурии Тоҷикистон аз ҷиҳати дороии захираҳои оби яке аз кишварҳои намоён дар арсаи ҷаҳон ба ҳисоб меравад. Бешубҳа захираҳои оби имконияти фаровонро дар ҷодаи таъмини рушди иқтисодии миллии мегузоранд. Бояд зикр кард, ки об ҳамчун унсурҳои муҳими табиат дар ҳама давру замон дар ҳаёти инсоният нақши халқунанда бозидидааст. Оид ба муҳимияти масъалаи захираҳои оби ва истифодаи самараноки онҳо олимони зиёд таҳқиқотҳои илмӣ анҷом додаанд. Дар натиҷаи таҳлили таҳқиқотҳои гузаронидашуда ба хулосае омадан имконпазир аст, ки истифодаи самараноки захираҳои оби яке аз омилҳои таъсиркунанда ба тамоми соҳаҳои иқтисодӣ ва иҷтимоӣ ҳисобида мешавад. Муҳаққиқ Манижа Баҳромзода дуруст қайд менамоянд, ки «масъалаи об имрӯз ба сифати «муҳаррики иқтисод» баромад намуда, ҳалли мушкилоти он метавонад барои рушди соҳаи иқтисод, ки асоси пешрафти ҳамаи соҳаҳои ҷомеаро ташкил медиҳад, мусоидат кунад. Дар масъалаи таъмини амнияти глобалӣ, минтақавӣ ва миллии ҳалли

масъалаи об боис мегардад, то низоъ ва баҳсҳои мавҷуда миёни кишварҳо ва халқиятҳои алоҳида аз байн бурда шаванд». Вокан захираҳои оби таъминкунандаи рушди тамоми соҳаҳои давлатдорӣ ва муаррифкунандаи давлат дар арсаи ҷаҳонӣ мебошанд. Захираҳои оби бояд дуруст ва самаранок истифода гардида, баҳри пешгирӣ аз камшавии онҳо ҷораҳои дахлдор андешида шаванд. Омилҳои муҳими пешгирӣ аз камшавии захираҳои оби ин бунёди неругоҳҳо мебошад, ки захираи ин неъматҳоро афзун менамояд. Бояд аз хотир набаровард, ки пешрафти иқтисодӣ аз истифодаи самаранок ва оқилонаи захираҳои оби вообастагии ноғусастани дорад. Зикр кардан ба маврид аст, ки Чумхурии Тоҷикистон аз ҷиҳати дороии захираҳои оби дар ҷаҳон ҷойи ҳаштум, дар миқёси ИДМ ҷойи дуюм ва дар миқёси Осиёи Марказӣ ҷойи якумро ишғол мекунад.

Яке аз масъалаҳои муҳиме, ки дар Паёми Асосгузори сулҳу ваҳдати миллии – Пешвои миллат, Президенти Чумхурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба Маҷлиси Олии Чумхурии Тоҷикистон ироа гардид, ин истеҳсоли қувваи барқӣ аз ҷиҳати экологӣ тоза бо истифодаи захираҳои оби ба ҳисоб мерафта. Чумхурии Тоҷикистон аз ҳисоби захираҳои гидроэнергетикӣ бой шинохта шуда, дар Осиёи Марказӣ дар ҷойи аввал меистад. Муҳити экологии Чумхурии Тоҷикистон бештар барои коркарди қувваи барқ мусоид мебошад. Захираҳои оби дар шакли дарёҳо ба истеҳсоли ин неъмат аз ҷиҳати экологӣ тоза шаро-

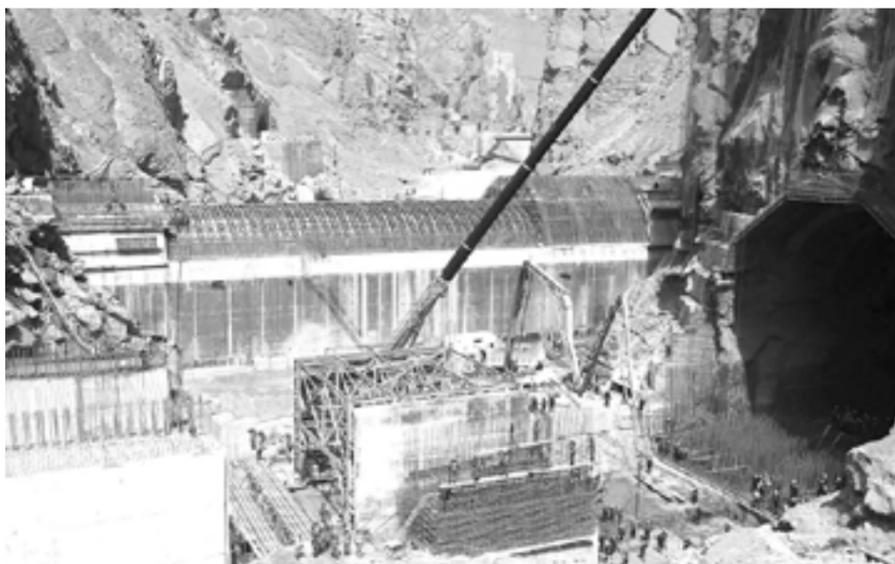

ити мусоид фароҳам меоваранд. Боварии комил дорем, ки Чумхурии Тоҷикистон бо истифодаи самаранок ва оқилонаи захираҳои оби дар таъмин намудани рушди босуботи иқтисодӣ қаламҳои устувор мегузорад. Дар Чумхурии Тоҷикистон имрӯз истифодаи самараноки захираҳои оби ба мушоҳида мерасад. Аз иқтидорҳои гидроэнергетикӣ кишвар, ки дар ҳаҷми 527 млрд. кВт. соат баҳогузори қарда шудааст, имрӯз ҳамагӣ 4%-и он истифода қарда мешавад. Яъне захираҳои барои аз худ кардани ин сарчашмаи нури аз лиҳози экологӣ тоза ва аз ҷиҳати иқтисодӣ нисбатан камхарҷ хеле зиёданд. Рӯз то рӯз таъмини аҳоли бо оби тозаи ошомидани, рушди соҳаи кишоварзӣ ва таъмини ин неъматҳои табиӣ ба заминҳои таъиноти кишоварӣ, истеҳсоли нури барқ бо истифода аз захираҳои оби зиёд гардида истодааст. Дар Паёми Сарвари давлат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон таъкид гардид, ки Тоҷикистон дар арсаи байналмилалӣ яке аз кишварҳои табиқкунандаи “иқтисодии сабз” маҳсуб ёфта, аз лиҳози истифодаи манбаҳои таҷдидшавандаи энергия дар қатори шаш мам-

лақати пешсафи сайёра қарор дорад, зеро 98 фоизи барқ тавассути неругоҳҳои барқӣ оби истеҳсол мешавад. Бояд қайд намуд, ки истеҳсоли ин намуди энергия имконияти ба атмосфера кам партофта шудани газҳои гулхонавино дорад. Дар воқеъ, рушди минбаъдаи соҳаи энергетика аз самтҳои афзалиятноки рушди иҷтимоӣ-иқтисодии кишвар доништа мешавад. Дар назар бояд дошт, ки истеҳсоли нури барқ дар навбати худ асоси рушди иқтисодӣ, таъсиси корхонаҳои нави саноатӣ, таъмини аҳолии қобили меҳнат бо ҷойи кор, таъмини гармиву рушноӣ ва заминаи ҳалли масъалаҳои мубрами иҷтимоӣ арзёбӣ мегардад.

Яке аз дастовардҳои муҳим дар сатҳи ҷаҳонӣ ин бо ташаббуси Асосгузори сулҳу ваҳдати миллии – Пешвои миллат, Президенти Чумхурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон қабул гардидаи Катъномаи Созмони Миллали Муттаҳид оид ба эълони Даҳсолаи байналмилалӣ амал «Об барои рушди устувор», солҳои 2018-2028 мебошад, ки дар роҳи расидан ба истиклолияти энергетикӣ Тоҷикистон ва рушди соҳаи гидроэнергетика афзалиятноки муҳим дорад. Даҳсолаи байналмилалӣ

амал «Об барои рушди устувор», фарогири масъалаҳои рушди устувор дар робита ба об мебошад. Пӯшида нест, ки бидуни қувваи барқ (энергия) таъмин намудани рушди устувор имконнопазир аст. Ҳамин аст, ки дар қатъномаи мазкур алоқамандии захираҳои об, озукворӣ, энергетика ва муҳити зист зикр гардидааст, яъне истифодаи максималноки захираҳои оби имкон медиҳад, ки таъмини озукворӣ, амнияти энергетикӣ ва муҳити зисти солим барои сокинон муҳайё қарда шаванд. Дар Чумхурии Тоҷикистон, ки манбаҳои дигари истеҳсоли энергия, аз қабилҳои нафту газ хеле маҳдуданд, сарчашмаи асосии нури барқ захираҳои оби ба шумор мераванд. Соҳаи энергетикаи кишвар рушд ёфта истодааст ва дар ин замина, қалби сармоягузори ватанию хориҷӣ, таҳияи заминаи ҳуқуқӣ, тақвияти ҳамкории бо созмонҳои байналмилалӣ минтақавӣ ва кишварҳои ҳамсоя саривақтӣ мебошад. Боварии комил дорем, ки Даҳсолаи байналмилалӣ амал «Об барои рушди устувор» маблағгузори ва ҳамкори дар соҳаи об баҳри ноил гардидан ба рушди устувор дучанд гардонида, ба

ГИДРОЭНЕРГЕТИКӢ ВА АФЗАЛИЯТҲОИ ОН

рушди соҳаи энергетикаи кишвар мусоидат хоҳад кард.

Бояд ёдовар шуд, ки 16 ноябри соли 2018 аз ҷониби Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон ва бо иштироки намоёндогони кишварҳои ҳамсоя, ташкилоту созмонҳои минтақавию байналмилалӣ ба оғози агрегати якуми НБО-и Роғун асос гузошта шуд. Бешубҳа соҳтану ба истифода додани ин иншооти азим имконияти интиқоли қувваи барқро то ба давлатҳои дигар ба амал меорад. Сохтмони пурраи он барои баромадан ба бозори ҷаҳонии содироти захираҳои энергетикӣ мусоидат менамояд.

Вобаста ба Нерӯгоҳи барқи обии «Роғун» ҳамчун иншооти азими гидроэнергетикӣ қайд намудан зарур аст, ки оғози сохтмони НБО-и Роғун таърихи зиёда аз 40 солаи худро дорад. Ханӯз соли 1974 аз ҷониби Сохтмони давлатии ИҶШС лоиҳаи техникии НБО-и Роғун тасдиқ шуда буд. Фаъолият оид ба сохтмони ин иншооти бузург дар давраи Шӯравӣ то ба охир давом накард ва пош хӯрдани Иттиҳоди Шӯравӣ фаъолияти мазкурро боздошт.

Бо бадаст овардани Истиклолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва барқарорӣ сулҳу суботи комил ба идомаи фаъолият оид ба сохтмони ин иншооти азими стратегӣ имконият фароҳам омад. Бо ташаббус ва дастгирии Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон сохтмони ин иншооти бузург стратегӣ шурӯъ гардид. Тазаккур бояд дод, ки 29 октябри соли 2016 бо иштироки бевоситаи Пешвои муаззами миллат мухтарам Эмомалӣ Раҳмон бунёди сарбанди Нерӯгоҳи барқи обии «Роғун» оғоз гардид.

Боиси хурсандии хурду бузурги Тоҷикистон аст, ки санаи 16 ноябри соли 2018 дар таърихи давлатдорӣ Тоҷикистони сохибистиклол рӯйдоди муҳимму тақдирсоз ба вуқӯъ пайваستا, қадами устуворе барои расидан ба истиклолияти комили энергетикӣ гузошта шуд. Дар ин рӯз Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар вазъияти тантанавӣ агрегати якуми Нерӯгоҳи барқи обии «Роғун»-ро ба қор дароварданд ва ба фаъолияти

ин иншооти бузург аср, ки ба рушду тараққиёти кишвар мусоидат хоҳад кард, оғоз бахшиданд. Маврид ба зикр аст, ки дар маросими ба қор даровардани агрегати якуми Нерӯгоҳи барқи обии «Роғун» иштирокчиёни зиёд, аз ҷумла коргарони нерӯгоҳ, фаълону зиёиёни кишвар, ҷавонон, собикадорони меҳнат, намоёндогони ташкилоту созмонҳои бонуфузи ҷаҳон ширкат варзиданд. Аз лаҳзаҳои аввали ба қор даровардани агрегати якуми неруи барқи «Роғун» ба системаи умумии энергетикӣ мамлакатамон интиқол дода шуд ва равшанию гармии кохи нури Тоҷикистон - НБО-и «Роғун» ба хонадони тоҷикониён ворид гардид. Воқеан мардуми шарафманди тоҷик ин рӯзро бесаброна интизор буданд.

Оид ба иқтидор ва тавоноии Нерӯгоҳи барқи обии «Роғун» ибраз намудан зарур аст, ки ин нерӯгоҳ аз пуриктидортарин иншоотҳои силсилаи нерӯгоҳҳои рӯди Вахш ба шумор меравад, ки аз 6 агрегат иборат буда, тавоноии ҳар кадом 600 мегаваттро ташкил медиҳад. Нерӯгоҳи мазкур бо иқтидори 3600 мегаватт (беш аз 17 миллиард килловатт-соат) калонтарин нерӯгоҳи барқи обӣ дар мин-

тақа хоҳад буд. Дар муқоиса бо Нерӯгоҳи барқи обии «Норак» қайд намудан имкон дорад, ки иқтидори истехсолии Нерӯгоҳи барқи обии «Роғун» якуним баробар зиёд мебошад. Аз ҳамин лиҳоз «Роғун»-ро Сарвари давлат ҳаёту мамоти мардуми Тоҷикистон номидаанд.

Ба фаъолият оғоз кардани нерӯгоҳи мазкур дар таърихи давлатдорӣ миллати тоҷик яке аз рӯйдодҳои муҳим ба ҳисоб меравад ва мо боварии комил дорем, ки он дар китоби таърихи миллати мо бо ҳарфҳои заррин навишта хоҳад шуд. Ба қор шурӯъ намудани агрегати якуми нерӯгоҳи мазкур ва давра ба давра ба истифода додани дигар агрегатҳои ин нерӯгоҳ эҳтиёҷи ба барқ доштаи Тоҷикистонро қомилан рафъ намуда, барои инкишофи иқтисодии кишвар тақони ҷиддӣ мебахшад.

Дар ростии пешбурди қорҳои сохтмону васлқунӣ дар Нерӯгоҳи барқи обии «Роғун» ибраз намудан зарур аст, ки айни замон дар нерӯгоҳи мазкур бо ҷалби 70 ташкилоту муассиса, пудратчиёни номдори ватаниву хориҷӣ ва шумораи умумии зиёда аз 22 ҳазор нафар мутахассисону коргарон, ки беш аз 90 фоизи онҳо шаҳрвандони Тоҷикистон мебошанд, инчунин, бо истифодаи 3600 воситаҳои нақлиёти механизмҳои қорҳои амалӣ гардида истодаанд.

Истиклолияти давлатӣ заминаи воқеиро ба миён овард, ки бо мақсади амалӣ сохтани нақшаҳои барномаҳои созандаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷиҳати расидан ба истиклолияти энергетикӣ бо дастури хидоятҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон сохтмону тачдиқи нерӯгоҳҳои хурду бузургӣ барқи обӣ ба роҳ монда шуд.

Ба сифати ҳамчун иншооти гидроэнергетикӣ ташкил намудани НБО-и «Роғун» паҳлӯҳои мусбӣ ва афзалиятноки худро дорад. Тавре ки

Дилшод РАҲМОН
декани факултети
хуқуқшиносӣ

бармеояд сарчашмаи асосии истехсоли қувваи барқ тавассути ин нерӯгоҳ, пеш аз ҳама захираҳои обии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҳисоб меравад. Боиси ифтихор аст, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон захираи бойи обиро доро буда, дар арсаи ҷаҳон аз лиҳози дороии захираҳои оби мавқеи назаррасро ишғол менамояд.

Афзалиятҳои истехсоли қувваи барқро тавассути НБО-и Роғун назар ба воситаҳои дигари истехсол, ба монандӣ, энергияи атомӣ, гармӣ ва дигар воситаҳои ғайриғанавӣ, мо дар он мебинем, ки:

- якум, истехсоли неруи барқ тавассути истифодаи захираҳои оби пеш аз ҳама барқи аз лиҳози экологӣ тоза ро ба мардум таъмин намуда, таъсири зарарнокро ба муҳити зист ва аҳоли надорад;

- дуум, барқӣ аз истифодаи захираҳои оби истехсолшуда арзиши нисбатан арзонро дорад ва қоркарди барқ тавассути ин восита хароҷоти камро талаб менамояд;

- сеюм, барқӣ аз истифодаи захираҳои оби истехсолшуда ягон партовҳои хатарнокро ба атмосфера надорад.

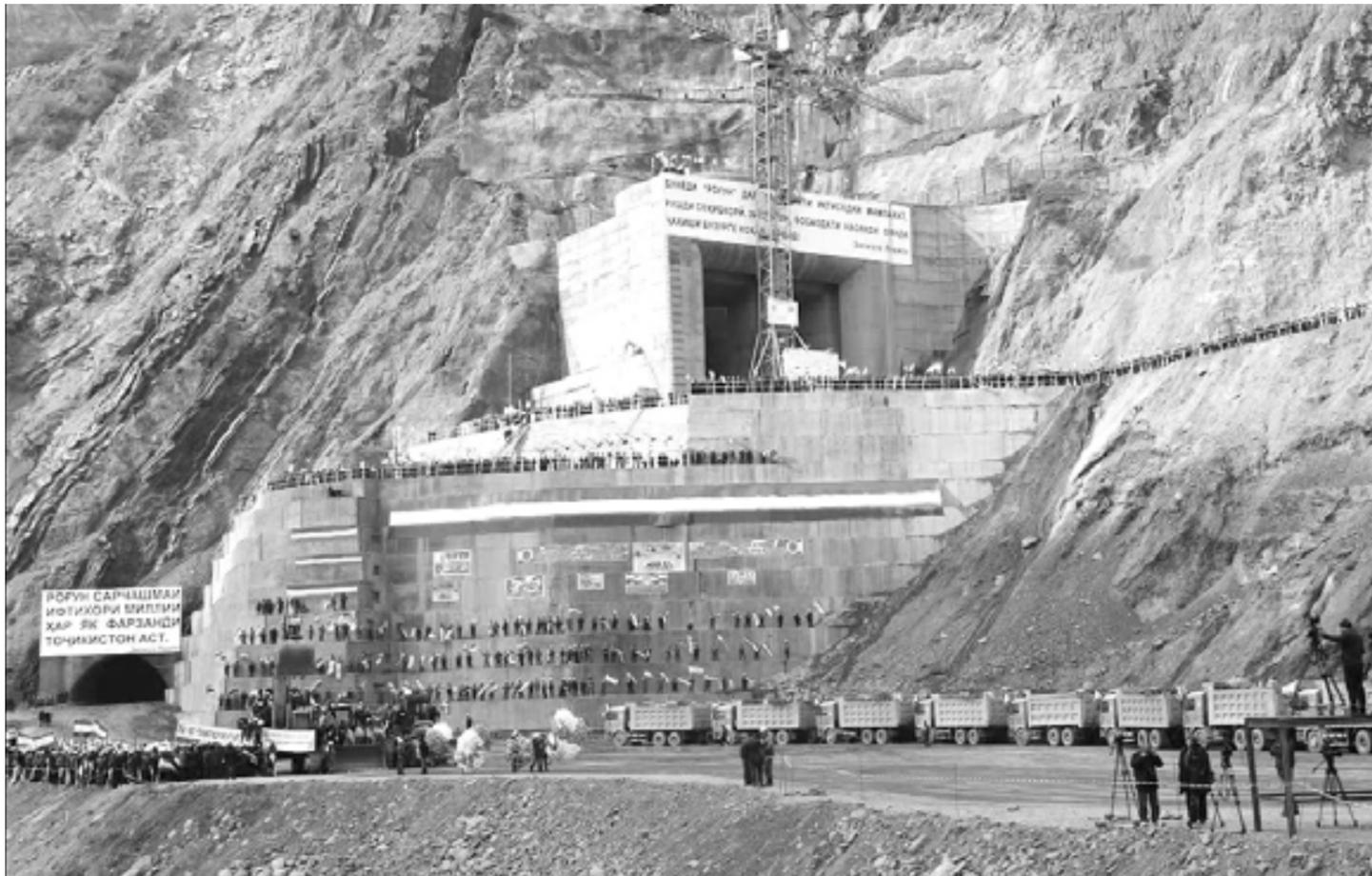
Дар воқеъ, НБО-и «Роғун» манзилу дилҳои мардуми моро гарму равшан мекунад, Тоҷикистони азизро беш аз ин шуқуфонтар месозад ва бо бунёди ин иншооти азим мардуми тоҷик саодатманд мегарданд.

Ба қор шурӯъ намудани агрегати якуми НБО-и Роғун муборакку фарҳунда бод, ҳамватанони азиз!

РОҒУН – МАНБАИ НУР

Исроил САЛОМЗОДА
муовини декан оид
ба тарбия

Истиклолият роҳнамои миллату давлат ва мардуми Тоҷикистон ба сӯи фардои дурахшон аст. Истиклолият роҳи расидан ба куллаҳои баланди умед ва заминаи асосии рушди бемайлини тамоми соҳахоро дар худ тачассум менамояд. Агар ба дастовардҳои замони истиклолият назар афканем, маълум мегардад, ки Чумхурии Тоҷикистон дар муддати начандон тӯлонӣ ба муваффақиятҳои назаррас ноил гардидааст ва ин ҳама бешак аз самарҳои меҳнат ва талошҳои пайгириҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллий – Пешвои миллат, Президенти Чумхурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ва халқи бунёдкору созандаи тоҷик дарак медеҳад.

Маҳз истиклолият имкон дод, ки Тоҷикистон ҳадафҳои стратегии худро муайян намуда, барои расидан ба онҳо ва фароҳам овардани шароити зиндагии арзанда тамоми талошхоро ба харҷ диҳад. Яке аз ҳадафҳои стратегие, ки барои давлату миллат ниҳоят зарурӣ ҳисобида мешуд, ин истиклолияти энергетии кишвар ба ҳисоб мерафт. То имрӯз барои расидан ба ин ҳадаф як қатор нақша-чорабиниҳои давлатӣ амалӣ гардидааст. Аммо гуфтан мумкин аст, ки мо ба истиклолияти воқеии энергетикӣ пас аз ба истифода додани коҳи мухташам ва рӯшноиву нур, яъне НБО-и “Роғун” хоҳем расид.

Маврид ба зикр ва ёдоварист, ки маҷмааи гидроэнергетикӣ Роғун – сохтмони нотамоми давраи шӯравӣ,

лоихаи хеле дурандешона тархезишуда, манфиатбахш ва аз ҷиҳати техникӣ экологӣ безарар аст, ки яке аз бахшҳои муҳим ва таркибии сиёсати миллии Тоҷикистонро ташкил медиҳад. Ҳамаи мо шохид ва мутмаинем, ки дар ИҶШС гидроэнергетика соҳаи хеле омӯхташуда, мутаракқӣ ва пешоҳанг буд. Неругоҳхое, ки дар замони шӯравии собиқ сохта шудаанд, ба муддати 50-60 сол ба мардум манфиат мебахшиданд. НБО-и Роғун ҳам аз зумраи чунин сохтмони бузурги гидроэнергетикӣ ба ҳисоб меравад, ки метавонад, тӯли солҳои зиёд барои мардуми шарифи Тоҷикистон хизмат намояд. Воқеан, НБО-и Роғун бузургтарин сохтмони аср ба худ таърих амикеро доро мебошад. Барои исботи ин гуфтаҳои феҳристи мухташари муҳимтарин санаҳои ба Роғун вобастаро, ки аз солҳои 30-юми қарни гузашта ибтидо мегиранд, меорем:

Соли 1931. Ба мавзеи имрӯзаи сохтмони НБО-и Роғун омадани аввалин тадқиқотчиён.

Соли 1932. Дар харитаи захираҳои гидроэнергетикӣ собиқ ИҶШС НБО-и Роғун бо номи «Сичароф» ном гирифт.

27 сентябри соли 1976. Дар шаҳри Роғун аввалин ҷаласаи ботантана бахшида ба бунёди неругоҳ баргузор шуд. Дар он котиби якуми КМ ҲК ҚШСТ Чаббор Расулов суханронӣ намуда, моҳияти қарори Анҷумани XXIV КПСС-ро рӯзе ба

сохтмони маҷмааи гидроэнергетикӣ Роғун шарҳ дод.

27 ноябри соли 1980. Шӯрои вазирони ИҶШС мутобиқи дастури №2411, лоихаи сохтмони НБО-и Роғунро дар Пажӯҳишгоҳи умумиитифоқии “Гидропроект” ва дар Шӯрои илмӣ-техникӣ Вазорати энергетикаи ИҶШС дар параметрҳои интихобӣ тасдиқ намуд.

Соли 2002. Ширкати сохтмони Балтикаи Россия барои идомаи сохтмони НБО-и Роғун марок зоҳир намуд. Вобаста ба ин масъала байни ширкати Барки тоҷик ва ин ширкати русӣ шартнома ба имзо расид, вале иҷро нагардид.

5 январи соли 2010. Мурочиатномаи Сарвари давлат ба мардуми кишвар вобаста ба сахмгузори дар бунёди НБО-Роғун шунида ва нашр шуд.

16 ноятри соли 2018. Ба истифода додани агрегати аввалини НБО-и Роғун аз ҷониби Асосгузори сулҳу ваҳдати миллий – Пешвои миллат.

Пешвои миллат дар яке аз баромадҳои зимни шиносӣ бо қорҳои сохтмонӣ дар НБО-и Роғун иброз намуданд, ки «...Агар лозим шавад, бо нохунҷоямон қанда ин коҳи азими асрро бунёд менамоем».

Маҳз натиҷаи талошҳои пайгириҳои ва бевоситаи сарвари давлат буд, ки халқи тоҷик тавонист, ки бо ҳидоятҳои ва тавсияҳои пешвои худ бори дигар ба сохтмони коҳи нотамом ва мухташам

аср камари ҳиммат банданд.

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллий – Пешвои миллат дар мурочиатномаи худ ба мардуми сарбаланд ва шарафманди тоҷик, санаи 5-уми

январии соли 2010 моҳияти сохтмони ин иншооти бузургро фаҳмониданд. Моҳияти таъкиди сарнавиштсози Сарвари давлат он аст, ки “Роғун ҳаёту мамоти давлати Тоҷикистон аст”. Дар ҳар дақиқаи қори бинокорон орзую ниёти неки аҳолии кишвар тачассум ёфта, шуълаи умеди моро ба фардои ободу осуда беш аз пеш фурузон мегардонад. Пешвои миллат қайд менамоянд: “Он рӯз дур нест, ки дар партави нури Роғун парчами Тоҷикистони соҳибистиклол ва тоҷи заррини давлати тоҷикон ҷилои тоза пайдо намояд”.

Роғун на танҳо манбаи нуру рӯшноӣ, балки санги маҳаки номуси миллий, шар-

ти иқтидору пойдории давлат ва омилҳои асосии таъмини амнияти миллат ва давлати Тоҷикистон мебошад.

НБО-и Роғун метавонад, маҳаки пешрафти иқтисодиёт дар Осиёи Марказӣ бошад. Бо сарбанди 335 метри худ, яке аз баландтарин сарбандҳои дунёро ба шумор рафта, бо хатми сохтмони он метавонад на танҳо Тоҷикистон, балки минтақаҳои шимолӣ Афғонистону Покистон, маҳалҳои аз Қирғизистону Ўзбекистон ва кишварҳои дигари ҳамсояро бо барқ таъмин намояд.

Дар соли 2007 Бонки Рушди Осиё созишномаи CASAREM (Central Asia/South Asia Regional Electricity Market-бозори минтақавӣ барқии Осиёи Марказӣ ва Ҷанубӣ)-ро сахмгузори намуд. Ин санадро ҳукумати Тоҷикистон, Қирғизистон, Афғонистон ва Покистон имзо кардаанд ва он ин-

тиқоли 1300 мегаватт нуруи қувваи барқ аз Осиёи Марказӣ ба Осиёи Ҷанубиро дар назар дорад. Имконияти мазкур барои натавони давлати Тоҷикистон балки давлатҳои ҳамсоя низ зарурӣ ва саривақтӣ. Чунки бо ба истифода додани ин иншооти аср нур дар ҳонаҳои тоҷик ва мардуми кишвар, инчунин дар давлатҳои барои мо дусту бародар равшан мегардад.

Маҳз хирадмандӣ, нақуқорӣ ва олиҳиммати Пешвои муаззами миллат буд, ки санаи 16-уми ноябри соли 2018 якумин қарори иншооти миллий ба қор шурӯъ намуд ва ин боиси ифтихори тамоми мардуми шарифи Тоҷикистон мебошад.

THE ROLE OF WOMEN IN SOCIAL AND POLITICAL LIFE OF THE STATE

Recently, I was pleased to visit India according to the International Training Programme on Enhancing leadership skills. I have enjoyed writing this article as it has given me a chance to represent modern Tajikistan and make the report on «Gender issues in leadership in Tajikistan», and I hope it will be interesting to both teachers and students. Experience exchange leads to improvement of knowledge and skills.

India is the world's most exotic destination. The land of maharajahs and the Raj Krishna, Buddha, I. Gandhi, J. Nehru, the country of silk and spices, towering Himalayan mountains and ancient Hindu Shrines and magnificent Muslim Monuments. I didn't get a chance to experience even half of the above exotic interests. Still, there was plenty to be excited about what surprised me, is languages. India has 14 major languages and about 200 dialect or related subsidiary languages. Hindu and English are the national languages, there are also 826 secondary languages registered to the linguistic survey. But English is difficult to understand in India, because of pronunciation. Indians absolutely do not observe the phonetics rules and grammar. Although they speak English fluently.

The most startling difference you come across in India- woman in public space. Labor is very cheap in India, especially woman are paid less. It is interesting, that I saw some woman police officers on duty in bazaar with their woman helpline scotty too. It was a great surprise for me, but as I came to India to participate in the International Training Program, I had noted it. Everybody knows that gender inequality has been historic worldwide phenomena, a human intention and based on gender assumptions. It is linked to kinship rules rooted in various cultural and gender norms that organize human social life, human relations, as well as promote subordinations of women in a form of social notion. The programmer I took part, helped me to understand what helps advance a woman in her leadership journey is both good for her profession, for business and good for society as whole. Such programs' mission is to advance and improve the personal, economic, cultural and professional status of women. It goes without saying; I had great experience from this program.

It allowed women to create surveys, collect responses, distribute critical information, and analyze results. It establishes strategic relationship and opportunities to share information with leaders from a broad spectrum of disciplines and interests. It provides high-profile support for belief in women in advanced leadership. In many cases, women aren't encouraged to take on leadership roles as often their male if allowed woman to create surveys, collect responses, distribute critical information, and analyze results. It established strategic relationship and opportunities to share information with leaders from a broad spectrum of disciplines and interests. It provides high-profile support for belief in woman in advanced leadership. In many cases, women aren't encouraged to take on leadership roles as often their male counterparts, contributing to on imbalance of who is in power. But woman are just as qualified as men are to lead, so why is there such a huge disparity between them. In contrast to men, who tend to be career centric and to maximize their financial return from work, women views work more holistically, as a component of their overall life plan. Therefore, they are

more likely to approach their career in a self-reflective way. Woman may not always realize how poised for success they are in leadership roles, but their potential abilities are undeniable. Woman are great leaders because we are able to balance professional and personal leadership skills. I also find a woman more proactive in becoming mentors and sometimes it is already such an open and communicative relationship that the transition to mentor is easy most women are naturally empathetic. This enables them to have a strong understanding of what drives and motivates people. Communications is said to be among a woman is strongest skill- and female leaders know how to use it. For me, it was very useful, because as I am Muslim I have focuses on issues concerning legal education of Muslim woman. It must have been noted that in India exist 6 major religious: Hindu (80%), Muslim (12%), Christian (2%), Sikh (2%). Buddhist (1%). The issues of domestic and sexual violence are of great importance both in India and Tajikistan. During my report at the meeting I made a presentation about our country making great attention on the gender problem in RT.

In my report I noticed that the Republic of Tajikistan-one of the new independent states of Central Asia (since 1991) – is currently engaged in a process of social, economic and political transition. This transition is very specific for several reasons.

- One of its peculiarities comes from the fact that in the course of its earliest independent years, the country is dealing with the consequences of the civil war that destroyed the social, economic and political systems of its society.

- Indeed, the collapse of the Soviet Union and the civil war has brought the country to the edge of catastrophe.

After signing the General Agreement on the Establishment of Peace and National Accord in 1997 the country entered the peace-building process.

Social relations disintegrated, mostly for religious and political reasons. This situation has a strong impact on gender relations in the Tajik society. The gender gap widened in all spheres of life – economic, political, cultural, family.

Talking about gender issues in Tajikistan presupposes that we overcome the existing stereotype of the so-called “women's question”. In Tajikistan, where 73% of the population lives in rural areas, the main barriers to equal opportunities are the traditional stereotypes about female and male roles. Gender as social categories of women and men are differently constructed in the city than in the villages.

Urban women had good results in

fighting gender inequalities. In the city there are more opportunities for women to get professional education, to get a paid job (employment), to participate in the decision-making process, to access health services, etc.

Main statistical data show the disadvantages of women compared to men, in the fields of income, employment, leadership positions, high management positions in enterprises and university education. Unemployment rates among women are high. Especially in the rural areas where women only do household chores and take care for the members of family. Some are involved in unpaid labour at home. This traditional image of their unpaid non-productive labour at the household reproduces the steady stereotype of man as the breadwinner and woman as a dependent person. The absence of economic assessment of many forms of women's occupations explains their low social status.

In December 1999, the President of the state, the Leader of the Nation, the Founder of Peace and Unity respected Emomali Rahmon issued a decree entitled

“On Increasing the Role of Women in the Society”. The decree charged the government with appointing qualified women to leadership positions in the ministries, state committees, agencies, judicial bodies, and educational institutions. Shortly, after the president issued this decree, the number of women in both national and local governments increased remarkably.

Social and political life is slowly being reformed and a programme of transition to the market economy is being elaborated. Women have played an increasingly important role in these processes, especially during the last 7-8 years in our country.

Moreover, as I pointed out, the problem connecting the women and girls rights continues to be of great importance within Tajikistan. A recent survey found that two thirds of Tajik women are regularly exposed to some form of violence in families.

The government has recently recognized the problem, and the national plan of Action for the Advancement of women includes the prevention of all forms of violence. It is gratifying that the Government of RT has adopted the law on establishing a working group, controlling the sexual harassment to women and girls at the streets, social places, etc. In other words, Republic Law now recognizes the sexual harassment as a crime and specifies criminal responsibility and punishment for it. This information was very interesting for both the participants and the teachers of the programme I had took

Zarina NAZAROVA
the head of the Foreign
Languages Department, docent

part in India. According to the statistics data, every 15 minutes women and girls in all states of India are faced with sexual harassment.

By the end of the programme, we reinforced our leadership skills and developed a great new network of friends and colleagues who can be helpful to one another personally and professionally. My report caused a great interest to Tajikistan among participants of 38 countries, as there were some people who hadn't even heard about Tajikistan. I have to mention that I got a great pleasure to make acquaintance with such a country, the country that occupies the second place in the world of its population.

My stay in India was not long, only allowing me to see some valuable experience. While seeing India as a tourist was easy, trying to quietly experience some of the daily life of the markets was more difficult. Seeing India in a short time is at least as difficult. Still, one can take in sights and make impressions from any stay, no matter how short. The first place we visited was Agra- is most known for being home to the Taj Mahal - the best known Indian landmark to the tourists. Taj Mahal is a beautiful, a smooth white-marble place towering above the fields. Truly, I was a bit disappointed, probably because of the overcrowded and dirty streets, but I saw Taj Mahal, it caused for sincere joy to everyone. There was plenty to be excited about this magnificent monument. The love story between Shah Jahan (who built the Taj Mahal) and his wife Mumtaz Mahal has been touching the hearts of people as long as this monument has been standing. Shah Jahan originally named prince Khurram, was born in 1592, the son of Jahongir (the 4th Emperor of India and the grandson of Akbar the Great). In 1607 while strolling through the bazaar, he spied a girl, selling silk and glass beads. Emperor felt in love and wanted to marry her. The Emperor's father bestowed his daughter-in-law with the tittle Mumtaz Mahal, meaning “Jewel of the place”. Although, Shah had many other wives, she was his favorite and accompanied him everywhere he went including military campaigns. In 1631 on the outskirts of battle field she died giving birth to their 14th child. As she was dying, Shah Jahan promised her that he would never remarry and world build her a grand mausoleum over her grave, so he would never forget her.

People from all around the world were here to marvel at this incredible manmade wander of the world. Overall I only got a sample of what India has to offer.

In conclusion, I want to say that everybody has to use the opportunities to enlarge their knowledge and to obtain more skills. As Margaret Thatcher once said “Any women who understand the problems of caring about the house will be nearer to understanding the problems of ruling a country”.

ФОРУМИ ДУЮМИ ҲУҚУҚШИНОСНИ

Таърихи 9-уми ноябри соли 2018 дар факултети ҳуқуқшиносии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон бахшида ба 26-умин солгарди Иҷлосияи XVI-уми Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон Форуми дуюми ҳуқуқшиносони ҷавон баргузор гардид.

Форуми мазкур бо сухани ифтитоҳии ректори ДМТ, академики Академияи илмҳои ҶТ Имомзода Муҳаммадҷусуф оғоз гардид. Мавсуф зимни ироаи сухани ифтитоҳии ҳеш ҳозиринро ба муносибати 70-умин солгарди таъсиси Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, 24-умин солгарди қабули бахтномаи миллат – Конституцияи ҶТ ва 26-умин солгарди Иҷлосияи XVI-уми Шӯрои Олии табрику шодбош намуда, муваффақият ва пирӯзии ҳар як иштирокчиро дар қори Форум таманно намуд.

Сипас, декани факултети ҳуқуқшиносӣ, ном-

зади илмҳои ҳуқуқ, дотсент Раҳмон Дилшод Сафарбек бо сухани шодбошӣ баромад намуда, баргузори чунин чорабиниҳои сатҳи баланди илмиро асос барои тарбия намудани мутахассисони сатҳи баланд маънидод карда, ба Раёсати Донишгоҳи миллии Тоҷикистон чихати дастгирӣ ва баргузори он изҳори сипос намуданд.

Дар қори форуми мазкур намоёндоғни мақомоти ҳокимияти давлатӣ, олимони ва муҳаққиқони ҷавон, аъзои маҳфилҳои илмӣ ва донишҷӯёни фаъоли муассисаҳои таҳсилоти олии касбии кишвар, аз ҷумла, Кумитаи қор бо ҷавонон ва варзиши назди Ҳуқумати ҶТ, Донишгоҳи славянии Тоҷикистон ва Россия, Академияи ВКД ҶТ, Донишгоҳи давлатии тичорати Тоҷикистон, Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон, Донишгоҳи давлатии Данғара, Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Но-

сири Хисрав, Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ, бизнес ва сиёсати Тоҷикистон, Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров ва Донишгоҳи давлатии Хоруғ ба номи М. Назаршоев иштирок намуданд.

Дар ҷаласаи пленарии Форум зиёда аз 17 маъруза дар мавзӯҳои гуногуни ҳуқуқӣ, ба мисли нақши Консепсияи сиёсати ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2018-2028 дар рушди қонунгузори миллий, Конституция ва масоили фароҳамоварии муҳити конституционӣ дар давлат, далелҳо ва исботқунӣ дар муқофои судӣ-маъмурӣ, заминаҳои конституционӣ ва ҳуқуқии рушди ҷомеаи шаҳрвандӣ дар ҶТ, ҳолати ҳуқуқии истифода ва ҳифзи захираҳои обӣ дар ҶТ, сиёсати ҳуқуқи ҷиноятии ҶТ дар соҳаи муқовимат бо муомилоти ғайриқонунии воқоиаҳои нашъаовар, моддаҳои психотропӣ

ҶАВОН ДАР ФАКУЛТЕТ

ва прекурсорҳо, таҳлили ҳуқуқии анъана ва ҷашну маросимҳои миллии дар ҚТ ва ғ. пешниҳод ва мавриди баррасӣ қарор гирифтанд.

Форум кори худро дар се бахш ба роҳ монда, дар он зиёда аз 150 маъруза бо забонҳои тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ дар шакли бевосита ва ғоибона пешниҳод гардиданд. Маърузаҳои мавриди баррасӣ қарор гирифта масъалаҳои зеринро фароғир буданд:

1. Масъалаҳои мубрами назарияи давлат ва ҳуқуқ;
2. Масъалаҳои мубрами таърихи давлат ва ҳуқуқ;
3. Масъалаҳои мубрами ҳуқуқи конституционӣ;
4. Масъалаҳои мубрами ҳуқуқи озодиҳои инсон ва шаҳрванд;
5. Масъалаҳои мубрами фаъолияти босуботи мақомоти давлатӣ;

6. Масъалаҳои мубрами инкишофи конунгузории миллии;

7. Масъалаҳои мубрами ҳуқуқи экологӣ;
8. Масъалаҳои мубрами ҳуқуқи маъмури;
9. Масъалаҳои мубрами ҳуқуқи граждони;
10. Ислоҳоти судӣ ва сиёсати ҳуқуқи чинони;
11. Танзими ҳуқуқи фаъолияти иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангӣ;
12. Густариши муносибатҳои байналмилалӣ-ҳуқуқӣ.

Зимни баррасии мавзӯҳои зикргардида аз ҷониби олимони ва муҳаққиқони ҷавон пешниҳодҳо оид ба инкишофи соҳаҳои мухталифи ҳуқуқ ва муқаммал намудани конунгузории миллии иброз карда шуд. Қайд гардид, ки мақомоти давлатӣ, корхонаву ташкилотҳо, шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ бояд дар амали

намудани сиёсати давлатӣ дар самти таъмини ҳуқуқи озодиҳои инсон ва шаҳрванд, ба роҳ мондани тарбияи ҳуқуқӣ, шуури ҳуқуқӣ ва фарҳанги ҳуқуқӣ фаъолона иштирок намоянд.

Дар фарҷоми Форуми дуоми ҳуқуқшиносони ҷавон иштирокчиён қатънома қабул намуданд. Зимни қабули қатънома онҳо иброз доштанд, ки қатъномаи мазкур ба тақмили конунгузории миллии равона шуда, натиҷаҳои он дастраси ниҳодҳои дахлдори давлатӣ карда мешавад.

Дар охири изҳори умед карда шуд, ки форуми мазкур дар баланд бардоштани сатҳи донишҳои ҳуқуқии мутахассисони соҳа, инкишофи соҳаҳои гуногуни ҳуқуқ ва муқтадир намудани конунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон нақши арзандаи худро хоҳад гузошт.

Таҳияи
Парвиз АБДУЛЛОЗОДА

ПРЕЗИДЕНТ – КАФИЛИ ИСТИҚЛОЛИЯТИ МИЛЛӢ

Миллати соҳибхирад ва соҳибтамаддуни тоҷик дар масири таърих шахсиятҳоеро парвардааст, ки баҳри озодиву оромӣ ва беҳдошти сатҳи зиндагии мардум хизматҳои боризро анҷом додаанд. Яке аз чунин шахсиятҳои таърихӣ Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон мебошанд, ки қор ва ғабӯлияти эшон барои насли имрӯз намунаи ибрат мебошад. Дар кишвари азизамон ҳамасола 16-уми ноябр чун Рӯзи Президенти ҶТ таҷлил карда мешавад. Бо ин назардошт идораи рӯзномаи «Минбари ҳуқуқшинос» тасмим гирифт то андешаҳои донишҷӯёро доир ба мавзӯи мазкур манзури хонандаи заки намояд.

Баҳодур АЛИМОВ
донишҷӯи соли 4 (ИДХ)

Эълон гардидани 16 ноябр ҳамчун Рӯзи Президент дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба таври сода ба миён наомадааст, зеро он дар ҷомае мақоми шахсияти шахси арзандаеро муаррифӣ мекунад, ки ин рӯзи фархунда, танҳо ба ӯ бахшида шудааст.

Президенти кишвар муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар дубора эҳё намудан ва гузоштани хишти асосӣ дар бунёди давлату миллати тоҷик саҳми беҳамто доранд. Чуноне ба мо маълум аст, баъд аз барҳам хӯрдани Иттиҳоди Шӯравӣ соли 1990 ва дар заминаи он 9 сентябри соли 1991 ба даст овардани истиқлолияти ҶТ дар кишвар низоҳҳои байни миллат, аниқтараш низои бародар бо бародар дар кишвар ҳукмрон буд.

Дар он давраи пурушуб шахсе лозим буд, ки миллатро соҳибӣ кунад, зеро мардум дигар роҳи гурезаро ба мамлакатҳои ҳамсоя пеш гирифта буданд, давлат қариб ба порчаҳо тақсим мешуд, миллатро нестшавӣ таҳдид мекард.

Ягона шахсе, ки далерона бо ҳисси баланди миллӣ ба арсаи сиёсат ворид гардид ва гуфт: «Кӣ тинчию ваҳдати миллиро намеҳамад, даст бардорам, кӣ хаст зид, даст бардорам, мо максдамон сулҳу салоҳ хаст, максдаи дигар надорем, миллат нест мешавад, давлат порча-порча мешавад». Маҳз чунин суҳбати самимӣ ва далеронаи Пешвои муаззами миллат буд, ки оташи ҷанги шаҳрвандӣ дар кишвар фурӯ нишонда шуд.

Ин шахсияти таърихӣ барои миллати хеш ҷони худро дареғ надошта, барои музокира намудан бо Президенти Ҷумҳурии Ислонии Афғонистон оид ба баргардонидани гурезаҳо сафар намуда, миллати худро сарчамъ намуд, ки ин саҳифаҳои таърихи миллати тоҷик то дунё хаст фаромӯш

нахоҳад кард.

Сарвари бо ору номуси миллату давлати тоҷик таърихшинос, ки дар дили ҳар як тоҷику тоҷикистонӣ мавҷе пайдо намояд ва ҳалқ ӯро чун Пешвои асили худ эътироф намудааст. Мо ҷавонон пайравӣ аз сиёсати дурандешонаи Пешвои миллатро дошта, ҳамеша баҳри ободӣ ва муаррифии давлату миллати худ талош менамоем.

Аламбӣ САИДЗОД
донишҷӯи соли 1

Дар ҳар давра замон барои рушду пешрафти миллат фарзандони барӯманду фарзонаш нақши мондагоне мегузоранд.

Эмомалӣ Раҳмон чун шахсияти барҷаста вақте ба майдони сиёсат ворид шуд, ки миллати тоҷик пароканда ва давлат дар вартаи ҳалокат қарор дошт. Иҷтимоӣ тақдирсози XVI-уми Шӯрои Олии ҶТ, ки 16-уми ноябри соли 1992 дар қасри Арбоб барпо гардид, барои сарчамъсозии миллати тоҷик ва хотима гузоштан ба ҷанги шаҳрвандӣ нақши калидиро иҷро намуд.

Маҳз бо заҳмат ва талошҳои Пешвои миллат дар солҳои 1993-1996 ҳамаи гурезагон, ки хангоми ҷанги шаҳрвандӣ кишварро тарк карда буданд, ба ватан баргардонидани шуданд ва дубора миллати тоҷик сарчамъ гардид. Бо ҳама заҳмату талошҳои эшон билохира 27-уми июни соли 1997 Созишномаи умумии истиқрори сулҳ ва ризоияти миллӣ дар шаҳри Москва ба имзо расид.

Дар баробари муваффақиятҳои бадастомада, мушкилҳои мавҷуда низ сол то сол аз байн рафта, соқинони кишвар дар атрофи фарзанди фарзонаи миллат, ки роҳбарии давлатро ба уҳда дошт боз ҳам муттаҳидтар гашта, барои пешравии Тоҷикистони соҳибистиклол фидокорона содиқона зах-

мат кашиданд. Дар давоми 27 соли Истиқлолияти давлати кишварамон рушд ёфта, симояро ба кулӣ дигар кард. Саҳно корхонаву муассисаҳои истеҳсоли бунёд гардида, пулу нақшо ва роҳҳои кишвар ба талаботҳои байналмилалӣ ҷавобгӯ гардонидани шуд. Рӯзгори мардум рӯ ба беҳбудӣ овард, ки ин ҳама шаҳодати соҳибназарӣ ва зақовати Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон аст. Пешвои миллат ҳамеша бечорагону бенавоён, камбизоатону ятимон ва дармондагонро дастгирӣ мекунад. Назари Ҷаноби Олӣ нисбати ятимон зиёд аст. Зеро дар ҳамаи баромадҳояшон кайд менамоянд, ки ман шуморо ҳеч вақт намегузорам, ки камбудии падару модарро эҳсос намоем ва ҳамин тавр ҳам хаст. Чун ман яке аз он ятимон хастам, ки бо дастгирии Ҷаноби Олӣ унвони донишҷӯро соҳиб шудам. Барои ман аз ҳурдӣ то ҳол ҳама шароитҳои муҳайё мебошад. Ман миннатдории хешро аз номи худам ва аз номи тамоми ятимони кулли Тоҷикистон ба Пешвои миллат, аниқтараш ба падарамон мерасонам. Зеро ҳеч вақт намегузорам, ки мо дар зиндагӣ ҷойи холии падару модарамонро эҳсос намоем.

Муродбеки МУРОДАЛӢ
донишҷӯи соли 1

Бо ворид намудани тағйири лозима ба Қонуни ҶТ «Дар бораи рӯзҳои ид» ҳамасола дар кишвар рӯзи 16-уми ноябр чун Рӯзи Президент таҷлил карда мешавад.

Президенти ҶТ 16-уми ноябри соли 1994 бо ёд намудани савганд ба вазифаи шуруъ намуд. Маҳз дар ҳамин рӯз нахустин президенти интихобгардида ба ғабӯлияти

президентӣ, ки Конституцияи нави давлати соҳибхитӣ муқаррар намуда буд, шуруъ намуд.

Дар илми ҳуқуқшиносӣ Сарвари давлат шахси расмӣ мансабдор буда, дар табақабандии сохторҳои давлатӣ ҷойи аввалро ишғол мекунад ва дар муносибатҳои байнидавлатӣ ва байналхалқӣ намоёндаи олии давлат ба шумор меравад. Мансаби Президент танҳо дар шакли идоракунии ҷумҳуриявӣ арзи вучуд дошта метавонад.

27 сол мешавад, ки ҶТ ҳамчун ҷумҳурии президентӣ амал намуда, бо бештар аз 20 ташкилоти байналхалқӣ дар самтҳои гуногун робитаи ҳам-

корӣ дорад. Бояд кайд кард, ки ҳамаи ин пешравӣҳо бо заҳмат ва талошҳои Пешвои муаззами миллат ба мо мушарраф гардидааст.

Мо ҷавонон шукргузор аз онем, ки чунин сарвари оқилу доно дорем ва мекӯшем то барои миллати худ самимонаву содиқона хизмат намоем.

Умед ЭЛМУРОДОВ
студент 5-го курса

Если вспомнить историю таджикского народа, то наравне с беспокойными временами, приходились и времена мирного и созидательного периода, одним из выдающимся примером которых является эпоха Саманидского правления. Первыми правителями Саманидов, а прежде всего эмир Исмоил Сомони сумели установить над огромной территорией своего государства обстановку спокойствия и порядка, что дало ему возможность царствования мира на своей территории.

Исходя из всего этого Президент Республики Таджикистан Эмомали Рахмон отмечает: «Культура мироздания таджиков и сегодняшние мир и стабильность в Таджикистане являются воплощением благородной мечты и желаний, целью и помыслами народа нашей страны. Опыт мироздания таджиков признан всеми международными организациями как уникальное явление, и этот опыт будет изучаться и использоваться в странах, где происходят внутренние конфликты».

Хотелось бы отметить, что члены Маджлиси милли Маджлиси Оли Республики Таджикистан 18 декабря 2015 года единогласно поддержали принятый ранее депутатами Маджлиси намоёндогон Маджлиси Оли Республики Таджикистан Закон «Об Основателе мира и национального единства – Лидере нации».

В соответствии с вышеуказанным законом с целью укрепления основ конституционного строя Республики Таджикистан, государственной независимости, территориальной целостности и единства Родины, стабильности и долговечности государства

Таджикистан, укрепления демократии, обеспечения экономического, социального и культурного прогресса, защиты исторических ценностей национальной государственности, создания достойных условий жизни и свободного развития для каждого чело-

века, настоящий Закон устанавливает политическое и правовое положение Основателя мира и национального единства – Лидера нации, как основателя суверенного государства Таджикистан, мира и национального единства.

Основатель мира и национального единства – Лидер нации является символом долговечности таджикской суверенной государственности, мира и национального единства, гарантом стабильного развития и общественной устойчивости Таджикистана.

В качестве Основателя мира и национального единства – Лидера нации признается Президент Республики Таджикистан – Эмомали Рахмон за великие и выдающиеся заслуги перед народом Таджикистана.

Надо отметить, что мы сейчас живем в таком государстве, где царит мир, созидание и спокойствие, где люди могут осуществлять все свои конституционные права и свободы и это все благодаря выдающимся заслугам Основателя мира и национального единства – Лидера нации, Президента Республики Таджикистан, уважаемый Эмомали Рахмон перед народом Республики Таджикистан.

Шаҳриёр БУРҶОНОВ
донишҷӯи соли 2

Баъди ҳазорсолаҳо Президенти кишвар аввалин сарвари миллат ҳастанд, ки дарҳои нахустини худшиносии миллӣ ва ватандӯстиву ватанпарастиро дар суҳбату китобҳои арзишманди худ, аз ҷумла: «Аз Ориён то Сомониён», «Тоҷикон дар оинаи таърих», «Дин ва ҷома», «Мавлоно ва тамаддуни инсонӣ», ба ҳавтаи оламиён пешниҳод кардаанд. Ба хотири сарчамъиву ваҳдати миллат аввалин шиорҳои пур аз меҳр ба Ватан – Тоҷикистони азиз аз забони Сарвари миллат садо додаанд ки: «Мо як Ватан дорем, ки номаш Тоҷикистон мебошад» ва ё «Тоҷикистони озоду соҳибистиклол – Ватани маҳбуби ҳамаи мо!» аз ҷумлаи инхост.

Хушбахтона имрӯз дар Тоҷикистон амниятро осудагӣ таъмин ва яке аз сарчамъҳои асосиаш, аз диди мо, дар он аст, ки Пешвои муаззамамон, ҳамчун аввалин роҳбари сиёсати давлати соҳибистиклоли тоҷикон, дар доҳили хонаи Худо-Қаббаи муқаррама, дар намозгоҳи Паёмбари Худо ва мақоми Иброҳими Халилул-

ВА БАҚОИ ДАВЛАТДОРӢ

лох ибодати Парвардигорро ба ҷо оварда, амнияти осудагии халку давлати Тоҷикистонро илтиҷо кардааст.

Боиси ифтихору дарси хикмат аст, ки Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти ҶТ, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон бо ташаббускорихои наҷиб, ибрати шахсӣ ва иродаи неруманди худ, чихати таъмини амнияти осоиштагиву рушду нумӯи Ватани азизамон, ҳамчун Пешвои миллат, халқро ба созандагиву бунёдкорӣ ва худшиносии милливу ватанпарастӣ ҳидоят намуда, дар олами башарӣ ҳамчун Пешвои асри XXI эътироф ва дар қатори 500 мусулмони бехтарини дунё пазируфта шудааст.

Худованд ба ин абармард арзандатарин истеъдодхоро насиб гардонидааст. Пеш аз ҳама меҳри беандоза ба Ватан-Модар доранд. Хамин меҳру муҳаббат буд, ки аз рӯзҳои аввали ба сардори давлат интихоб шуданашон парешонию ҷомеаи Тоҷикистон ва дилҳои пур аз кинаву хусумати одамони минтақаҳои гуногунро равшантар, дақиқтар эҳсос менамуданд ва суҳанони худододи дар он лаҳза гуфташон, ҳамватанони ба гирдоби фочиа гирифтормо хоҳу ноҳӯ ба андеша водор сохтанд, ба андешаи рӯй овардан ба ваҳдат ва даст кашидан аз худкушӣ.

Хамин меҳру муҳаббат буд, ки ҷомеаи парешонгаштаву навмедгардидаи тоҷиконро зери ғояи Ваҳдати миллӣ ба ҳам оварда, девори устувору бегазанди соҳибистиклолиро бунёд сохтанд.

Оишамоҳи НАҶМУДДИН
донишҷӯи соли 5

Ҳарчанд мо Истиклолияти давлатиро 9-уми сентябри соли 1991 ба даст оварда бошем ҳам, аммо фазои давлат ноором буд, зеро қувваҳои гуногуни сиёсӣ байни худ муборизаро баҳри ба даст овардани ҳокимият мебарданд. Бо таъсири омилҳои мавҷуда кишварамон ба ҷанги шаҳрвандӣ кашида шуд, ки боиси қурбоншавии гурӯҳи зиёди одамон гардид, ки аз ин 25 ҳазор оила аз сарпарастии худ маҳрум шуда, 55 ҳазор кӯдаки бегуноҳ ятим монданд. Баъд аз як сол ду моҳи истиклолияти давлатӣ Иҷлосияи тақдирсози XVI-уми Шӯрои Олӣ дар шаҳри бостонии Хучанд аз 16 ноябр то 2 декабри соли 1992 давом кард ва масъалаҳои гу-

ногуни ҳаёти ҷомеа, аз ҷумла баргардонидани гурезаҳо ба ватан, аз парокандагӣ нигоҳ доштани давлати тозабунёд, ҳамчунин қабули Парчам ва Нишони давлатӣ ба ҳисоб ме рафт. Пешвои миллат чунин ибрази назар намуда буданд: «Ё ман дар Тоҷикистон сулҳро барқарор мекунам, ё дар ин роҳ ҷони хуро медам». Маҳз бо ин суҳанҳои оқилонаю ҷасурунаи Сарвари давлат дар ошӯнаи дили халқи тоҷик умед баҳри фардои давлати хеш пайдо шуд. Ин сиёсатмадори боистеъдод ба ниёти худ содик монд ва тавонист, ки дар ин дудмони бузург сулҳу оромӣ биоварад ва бародарони бо якдигар шӯридаро сари як миз нишонанд.

Бо бастанӣ Созишномаи умумии истикрори сулҳ ва ризоияти миллӣ марҳилаи душворе аз таърихи навини тоҷикон паси сар шуд. Сарвари давлат рисолати худро ҳамчун бунёдгузори давлатдорӣ сифатан нав, ки дар пояи сиёсати ваҳдати миллӣ ва арзишҳои демократию дунявӣ бо сарбаландӣ анҷом дод ва бори дигар собит намуд, ки кодир аст дар мураккабтарин ва печидатарин вазъияти сиёсӣ иҷтимоӣ ва ҳарбӣ берун омада метавонад.

Маҳз кӯшишу ҷоннисорихои Президенти ҶТ, мухтарам Эмомалӣ Раҳмонро ба инобат гирифта, ӯро ба унвони олии кишвар – Қаҳрамони Тоҷикистон кадрдонӣ намудана, сипас 9-уми декабри соли 2015 аз ҷониби парламони кишвар Қонуни ҶТ «Дар бораи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат» қабул шуд.

Мо ҷавонорро зарур аст, захмату талошҳои ин сиёсатмадори боистеъдодро кадр намуда, дар пешрафт ва ободонии кишвари худ саҳм гузорем.

Хиробон ХАЙРУЛЛОЗОДА
донишҷӯи соли 3 (ФХХ)

Дар ҳақиқат Эмомалӣ Раҳмон Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ ва Пешвои миллат аст. Ин фарзанди фарзона тавас-

сути ҷонбозихои бемислу беминнат Ватанро аз ноҳамвориҳо ба шохроҳ ҳидоят намуда, ватандоронро хушдор дод, ки аз қавму аҷдоди хеш огоҳ бошанд, то ки ин миллату давлат пойдор монад.

Баъди интихоб шудан ба вазифаи Раиси Шӯрои Олии Тоҷикистон 12-уми декабри соли 1992 чунин ибраз намуда буданд: «Ман қасам ёд мекунам, ки тамоми донишу таҷрибаамро барои дар як хона,

дар ҳар оила барқарор шудани сулҳ равона карда, барои гулгушукӯи Ватани азизамон меҳнат мекунам, барои ноил шудан ба ин ниёти муқаддас агар лозим шавад ҷон нисор мекунам». Мардуми зиёди гурезаро аз Афғонистону дигар давлатҳо ба ватани аслишон баргардонд, манзилҳои сӯхта обод гардиданд, мардум аз гуруснагӣ раҳо ёфт, рӯзи хунрезиро паси сар кард ва бо президенташон даст ба ободии кишвар заданд.

Ҳамин оромӣ тантанаи сулҳ ва пешравии тараққиёт буд, ки Тоҷикистонро қариб 200 давлати ҷаҳон ба расмият мешиносад. Холо Тоҷикистони мустақил дар ҷаҳон давлатҳо сафаратхонаҳои худро дорад. Бори нахуст дар таърихи миллат Эмомалӣ Раҳмон ҷаласаи СММ-ро раисӣ намуда, онро бо забони ноби тоҷикӣ гузаронд.

Моро мебояд, ки аз ин оромӣ осудагӣ, аз ин сулҳу субот истифода намуда, донишу малакаи худро сайқал дода, дар пайравии фарзандони фарзонаи миллат, ки барои миллати тоҷик хизматҳои шоёнро анҷом додаанд, барои ободии пешравии кишвари азизамон саҳми худро гузорем ва Тоҷикистони азизро дар арсаи байналмиллалӣ муаррифӣ намоем.

Умедҷон ШАРИПОВ
донишҷӯи соли 1 (ФХМЗ)

Маҳз бо захмату талошҳои Пешвои муаззами миллат мо ба дастоварҳои беназир ноил гардидем ва имрӯз дар фазои сулҳу субот зиндагӣ ва фаъолияти намуда истодаем. Ин абармарди таърих борҳо ҷони худро зери хатар монд ва ба кишвари азизи мо сулҳу субот ва оромӣ овард. Ин шахси соҳибхират на танҳо ҳалли мушкилоти дохили давлатӣ, балки дар ҳалли мушкилоти байналмиллалӣ ташаббусҳои созандаро гузошта, аз ҷониби ҷомеаи башарӣ дастгирии амики худро пайдо намуданд. Мо ҷавонон шукргузор аз онем, ки дар чунин кишвари ободу озод зиндагӣ менамоем ва дар муассисаҳои олии касбӣ таҳсил менамоем. Нақшаҳои неки Пешвои миллат бо сарбаландӣ иҷро гардидаву халқи тоҷик дар қанори он муттаҳидона захмату кашидани истодааст.

**Эй Пешвои миллат,
Эй раҳномаи миллат,
Шуд нақшаҳои некат
Сулҳу сафои миллат.**

Таҳияи
Некрӯз САФАРЗОДА

Сарзамини куҳанбунёди тоҷикон дар умқи хоки муқаддаси худ хотираҳо дорад, талху хунин, шигифтангез. Ин хок, ин сарзамин ҳазорон сол гӯё интизор буд, ки кай ба озодӣ мерасад, кай ба эҳёи тоза рӯй меорад. Интизори пешвӯ буд, ки тавонад ӯро аз гирифториҳо раҳо бахшад, армони дерин, орзуи ширини ӯ ҷомеаи амал пӯшад. Худованди қарим оқибат ба ин миллати соҳибмаърифат, ин миллати хайрхоҳу некумаши баъд аз садсолаҳо озодӣ, истиклолият ва эҳёи дубораро сазовор донист. Аммо барои ворид шудан ба дарвозаи тиллоии истиклолият миллати моро пешвӯе лозим омад, ки имтихонҳои бузургу хатарнокеро бигзарад, ки ҷоннисорихоро тақозо доштан.

Оғози воқеии истиклолият ҳазинаҳои холии баробар ба сифр, кишвари торочгардида ва низовҳои даҳшатбори хунрезе буд, ки ин халқро дар вартаи амал дод ва нестӣ қарор дод. Ҷаро мо имрӯз ситоиш накунем, Пешвои худ, Сарвари худро, он шахсеро, ки тавонист Тоҷикистонро аз вартаи ҳалокат начот бидиҳад ва аз ӯ пайравӣ накунем?!

Ҷоннисорона қор қунад. Ва ин ҳолнома пур аз начобатхӯву пирӯзихост.

Аз қучост ин нерӯ, ин шучоат, ин шарофат, ин муҳаббати хастагинопазир? Ба гумони ман аз он ҷост, ки дар тамоми ҷабҳаҳои фаъолияти Пешвои мо бузургтарин, дурахшонтарин, арзишмандтарин ҳадаф – начобати як миллати фарҳангиву нексиришту озодаманӣ, озодиву истиклолияти он пайгирӣ мешаванд. Аз қучо мегирад Сарвари кишвари мо ин неруро, ки кам инсонӣ хоки ба он кодир аст? Ба гумони ман, аз сиришти ватандӯстонаи худ, аз қалбе, ки саршори муҳаббат ба халқу Ватан аст. Ҷӣ гуна метавон дар як вақт, дар як замон ҳама самтҳо, ҳама соҳаҳо, ҳам мушкилоти иқтисодиву иҷтимоӣ, ҳам сиёсати беруниву дохилӣ, ҳам масъалаҳои маориф, фарҳанг, илму адаб, ҳам неқӯаҳои халқ, ҳам масъалаи парвариши ҷавонон, дастгирӣ аз замон, ҳам муқовимат бо падидаҳои номатлуб, бухронҳои ҷаҳонӣ, фароҳам овардани қонуният, таҳкими сарҳадҳо, ташкили қувваҳои муқарраб, муносибатҳои байналмилалӣро дар назар доштаву ҳал намудаву

САДОҚАТ БА ПРЕЗИДЕНТ – САДОҚАТ БА ВАТАН

Фарзона АСОЗОДА
донишҷӯи соли 3

Имрӯз вақте ки дар Душанбеи ҳурраму обод, ки ба қуллӣ симои худро дигаргун намудааст, ҳар бегоҳ дар майдонҳо, гулгашту хиёбонҳои Нишону Парчами миллӣ, Қасри миллат, боғҳои Ирам, Наврӯзгоҳ, Пойтахт, Боғи устод Рӯдакӣ, Боғи дӯстии халқҳо ва даҳҳо боғҳои навбунёди дигар хушбахтона қадам задани мардум, хусусан, модарону тифлон, навхонадорону ошкони муқимему меболам, кам касе ба ёд меорад, ки замоне дар кӯчаҳои Душанбе на танҳо бегоҳ, балки рӯзона ҳам қадам задан хатарнок буд. Бегоҳ кӯчаҳо холӣ буданд ва агар касе бо зарурате мебаромад, қафолати зинда баргаштанаш набуд. Одамон дар қатори навбати нон аз хуш мерафтанд. Эӣ қош, он рӯзгори нангини таърихи мо ба фаромӯшхонаи таърих равад. Мо мебинем, ки ҳар сол, ҳар моҳ, ҳар рӯз ва дар баъзе мавридҳо ҳар соату ҳар нафаси истиклолияти мо, фаъолияти Пешвои кишвари мо, аз оғози оғоз қорномаву зухурату падидаву дастоварди наҷибест, ки наметавон онҳоро ноҳиди гирифт ва ё аз рӯйхат бароварду иҳтисор кард. Воқеан, танҳо як инсонӣ худодод ва ниҳоят нерӯманд метавонад хастагинопазирона ҳар лаҳзаву ҳар соат бо қамолӣ хирад, ҷасорат, қордонӣ, бо муҳаббату садоқати бепоён ба Ватанаш

муваффақ гашт?! Маҳз хиради зотӣ буд, то дар оғоз ҳадафҳои бузурги кишвари миллии мо муайян карда шаванд, то ҳама нерӯҳои мавҷуда бар қатъи он равона гарданд. Муҳаббати Пешвои миллат ба сарзамини худ, ба халқи худ самимиву табиист ва аз садоқати баланду бегазандӣ ба халқу Ватан бунёд ёфтааст. Вақте ӯ дар бораи Тоҷикистон, дар бораи Ватан, дар бораи халқи куҳанбунёди худ суҳан мекунад, нуру рӯшноии ин муҳаббат на танҳо дар симои ӯ қилвағар асту вучуди ӯро фаро мегирад, балки ин самимият, ин меҳру муҳаббат ба шунаванда, ба мардум мегузарад, ба онҳо нуру бовар ва нерӯ мебахшад. Ин ҳама ҷоннисорихо, ин ҳама сарсупурдагӣҳо, ин ҳама садоқати бепоёнии Пешвои миллат намунаи ибрати ҳар фарди равшанзамир, ҳудогоҳ ва ватандӯстдор аст. Қорнома амалкарди ин марди хирад дастури бозғитмодест барои ҳар ҷавони меҳандӯст, барои ҳар нафар, ки меҳодад саҳми худро дар пешравии Тоҷикистон гузорад. Ҷаро мо сараввал, маҳз дар хусуси ҷоннисорихои Пешвои миллат ёдовар шудем, дафтари қорномаҳои ва ҷоннисорихои ӯро як-як варақгардон намудем?! Чунки меҳостем, ҳар як ҷавон ғояи ватандӯстиву ватанпарвариро аз шеваи амалкарди Сарвари давлат дарқ қунад ва аз ӯ пайравӣ намоёнд. Барои исботи садоқати худ ба ин Ватан, ба ин миллат бояд якҷо барҳезем ва дар гирди Пешвои муаззамии худ гирд оем, даст ба дастӣ ҳам дода, барои пешравӣ ва тараққиёти кишвари азизи худ кӯшиш қунам, зеро устувории занҷир ба мастаҳкамӣ халқааш андозагирӣ мешавад ва устувории Ваҳдату Истиклолияти Тоҷикистони азизи мо ба муттаҳидӣ ва гирд омадан дар атрофи Сарвари давлати мо – Эмомалӣ Раҳмон ва садоқату меҳр ба ӯст. Мо бояд ба Пешвои худ самимияти беандоза дошта бошем ва Тоҷикистони хешро ба авҷи аъло расонем, зеро ин механ, механи ману шумост!

ИЧЛОСИЯИ ТАҚДИРСОЗ

Мохрӯ ХУЧАМАРДОВА
магистри соли 1

Ичлосияи XVI Шӯрои Оли баъри ба даст овардани як қатор дастоварҳо имконияти зиёдеро фароҳам овард, ки баъри давлату миллат ва ҷомеаи Тоҷикистони азиз арзиши зиёдро соҳибанд. Аз ҷумла, бори нахуст 6 ноябри соли 1994 ба тариқи раёйпурсии умумихалқӣ Конститутсияи ҚТ қабул гардид, ки ба сифати шиносномаи миллат баромад намуда, дар он асосҳои сохтори конститусионӣ, вазъи ҳуқуқи озодаҳои инсон ва шаҳрванд, тартиби таъсис ва фаъолияти мақомоти ҳокимияти давлатӣ муқаррар гардид. Дастоварди дигари арзишманде, ки заминаи он Ичлосияи XVI мебошад, ин имзои Созишномаи умумии истиқрори сулҳ ва ризоияти миллӣ ба шумор меравад, ки баъди он воқеан, миллати тоҷик ва мардуми кишвар ба ҳаёти осоишта баргаштанд.

Бояд қайд намуд, ки имсол дар кишвари азизамон 26-умин солгарди Ичлосияи XVI Шӯрои Оли бо як шукӯху шахомати хоса ҷашн гирифта шуд ва дар ҳуди ҳамин рӯз бори нахуст агрегати 1-уми НБО-и Роғун ба истифода дода шуд, ки баъри миллати тоҷик ҳодисаи ноҳид ва таъриҳӣ ба шумор рафта, ба истифода додани он орзуи деринтизори мардуми кишвар буд.

Фаррух САФАРОВ
донишҷӯи соли 1

Дар Ичлосияи XVI тақдирсоз баҳри таҳкими давлату давлатдорӣ ва пойдорӣ низомии конститутсионӣ 74 санади ҳуқуқӣ, аз ҷумла 15 қонун, 52 қарор, 6 фармон ва як изҳороти қабул шуд. Санадҳои ҳуқуқӣ дар Ичлосияи мазкур қабулшуда дар ҳифзи давлатдорӣ миллӣ ва инкишофи ниҳодҳои демократӣ дар Тоҷикистон нақши халқунанда бозиданд. Ичлосияи мазкур баъри халқи тоҷик ва тамоми тоҷикистонӣ тақдирсоз эътироф мегардид ва аҳамияти таъриҳию умумичахониро касб намуд, зеро бо шарофати он оташи ҷанги таҳмилии шаҳрвандӣ ба тадриҷ хомӯш шуда, ҳуқуқати қонунӣ барқарор гардид ва дар қаламрави Тоҷикистон пойдевори сулҳу ваҳдат гузошта шуд.

Исломҷон ЗИЁВАДИНОВ
донишҷӯи соли 3

Ичлосияи XVI Шӯрои Оли баъри орому осуда гардидани кишвар ва рӯ овардани мардуми мамлакат ба ояндаи дурахшон заминаи асосиро гузоштааст. Маҳз дар ҳамин ичлосияи Пешвои миллат қайд намуданд, ки: “Ман ба хонадони Шумо

сулҳ меорам ва то охири ғирори иҷборӣ ба Ватан барнагар-

дад, осуда нахоҳам буд. Ман баъри амну амонии халқу Ватани азизам ҳозирам ҷони ҷавонамро қурбон қунам”. Дар воқеъ, суҳанони Пешвои миллат самимӣ буданд ва аз уҳдаи ин суҳанон хеле часуруна баромада тавонистанд. Аз ин рӯ, ҳар як фарди ҷомеаро мебоҷад баъри пешрафт ва химояи манфиатҳои миллӣ ба мисли Роҳбари давлат часуруна қадам зада, нақши худро баъри суботу оромӣ дар мамлакат гузорад.

Мо, насли ояндасози кишвар фаъолияти худро ба он равона месозем, ки ватани маҳбубамон – Тоҷикистони беназирро боз ҳам ободу зебо гардонем ва дар атрофи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ- Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ҷамъ омада, нақши худро дар амалишавии сиёсати Роҳбари давлат мегузорем.

Дил баъри хизмати ин кишвари ҷононаем, Пайравони Пешвои миллати фарзонаем.

Ҳабибуллох ҒУЛОМОВ
донишҷӯи соли 2

27 сол пеш миллати сарбаланди тоҷик истиқлолияти давлатиро ба даст овард ва дар арсаи ҷаҳон ҳамҷун ҷумҳурии соҳибистиклол шинохта шуд. Дар ин муддат ҳодисаҳои таъри-

ҳии зиёдро миллати тоҷик ва мардуми Тоҷикистон аз сар гузаронидааст. Яке аз ҷунин воқеаҳои таъриҳӣ баъри миллати мо ин баргузори гардидани Ичлосияи XVI Шӯрои Оли санаи 16-уми ноябри соли 1992 ба ҳисоб меравад. Дар Ичлосияи мазкур ҳудуди 23 масъалаҳои ҳаётан муҳим мавриди баррасӣ қарор гирифтанд, аз ҷумла: қабули Қонуни ҚТ “Дар бораи статуси вакилони халқ дар ҚТ”, ҚҶТ “Дар бораи гузегаргон”, ҚҶТ “Дар бораи авфи умумӣ” ва дигар масъалаҳои муҳими давлативу ҷамъиятӣ. Ҳалли масъалаҳои муҳими имконият доданд, ки мамлакат ба сӯи пойдорӣ, мустақкамӣ, таҳкими ҳокимияти давлатӣ ва истиқлолияти миллӣ қадам гузошта, мардум ба бунёдкориву созандагӣ рӯ оваранд.

Сирочиддин МАҲМАДАЛИЕВ
донишҷӯи соли 1

Дар ҳақиқат, Ичлосияи XVI Шӯрои Оли ҚТ, ичлосияи тақдирсоз ва наҷотбахш, инҷунин амали ғайриоддӣ ва часуруна дар оғози роҳи душвори сулҳ ва таъмини ваҳдати миллӣ Тоҷикистон буд. Маҳз интиҳоб шудани Эмомалӣ Раҳмон ҳамҷун

Сарвари давлат баҳри пойдорӣ ваҳдати миллӣ ва сулҳ субот, барқарорсозии соҳти конститутсионӣ дар Тоҷикистони соҳибистиклол замина гузошт. Таҷрибаи солҳои гузашта нишон медиҳад, ки вакилон дар интиҳоби Сарвари давлат хато накарда буданд, зеро вақте ки он рӯзҳо ёдовар мешавем ва бо ин рӯзҳои сулҳу ваҳдат муқоиса мекунем, дигаргунҳои ниҳоят қулӣи пеши назарамон пайдо мешавад.

Аз ин рӯ, имрӯз вазиғаи муқаддаси ҳар як шаҳрванди Тоҷикистон сахмгузори дар роҳи сулҳ ва таъмини ваҳдати

миллӣ мебошад. Танҳо бо роҳи яқдидӣ ва ҳамдигарфаҳмӣ мо метавонем сатҳи зиндагии мардумро баланд бардошта, рушди Тоҷикистони соҳибистиклоламонро таъмин намоем.

Меҳроб МИРЗОЕВ
донишҷӯи соли 2

Дар Ичлосияи XVI вакилони мардумӣ баъри тақдирӣ минбаъдаи Тоҷикистон, ба охири расидани ҷанги таҳмилии шаҳрвандӣ, ба даст овардани сулҳу ва ҳамдигарфаҳмӣ, барпо намудани Ҳуқуқати конститутсионӣ талош ва заҳматҳои зиёд намуданд. Пас аз ба охири расидани Ичлосия (аз 16 ноябр то 2

декабр соли 1992) ҳуқуқати нави мамлакат қори худро дар Душанбе оғоз намуда, 12-уми декабр бошад, ба шаҳрвандон муроҷиат намуда, нақшаи асосии ташкили ҷомеаи демократиро муайян ва пешниҳод намуд.

Ҳама пешрафту тараққиғи давлати тоҷикон аз Ичлосияи XVI Шӯрои Оли ҚТ сарчашма мегарданд. Бешубҳа, ин Ичлосия тавонист дар таъриҳи миллати тоҷик саҳифаи наҷо боз намуда, сарнавишти миллати тоҷикро ба қулӣ тағйир диҳад. Имрӯз, мардуми Тоҷикистон дар фазои орому субот ва дӯстиву ҳамдигарфаҳмӣ умр ба сар мебаранд.

Почоев ДОСТОН
донишҷӯи соли 1

Ин Ичлосия тақдирсоз ном гирифтааст, ҷунки он сиёсатдори бузургеро ба сари давлат овард, ки тақдирӣ миллати тоҷикро хал намуд. Эмомалӣ Раҳмон 19 ноябри соли 1992 бо тарафдорӣ 186 вақил аз 197 вақили ҳузурдошта раиси Шӯрои Оли ва сарвари давлат интиҳоб гардид.

Мо, тоҷикон бо қаҳрамонону мутафаккирон ва Пешвои миллати ҳеш Эмомалӣ Раҳмон ифтиҳор менамоем. Агар бо қаҳрамонону мутафаккирон халқу миллатҳо тоҷиконро шиносанд, пас Тоҷикистонро дав-

латҳои ҷаҳон, бо заҳмату талошҳо ва қаҳрамонии Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон мешиносанд.

Фаридун САИДОВ
донишҷӯи соли 2 (МБХ)

Ичлосияи XVI Шӯрои Оли ҚТ дар таъриҳи миллати тоҷик саҳифаи наҷо боз намуд. Санаи 9-уми ноябри соли 1992 қарори Раёсати Шӯрои Оли ҚТ дар бораи 16 ноябр дар шаҳри

Ҳуҷанд даъвати намудани Ичлосияи XVI, даъвати дувоздахум бароварда шуд. Мақсади асосии Ичлосия ба маҷрои ҳаёти осоишта баргардондани ҷумҳури ба ҳисоб рафта, ба таъсиси ҳуқуқати давлати қонунии Тоҷикистон асос гузошт ва рисолати бузурги таъриҳии худро анҷом дод.

Ҳулоса, давлати наҷо таъсисе, ки ба миён омад, фаъолияти худро аз ошти миллӣ, баргардондани гузегаргон, таъмини ҳуқуқи озодаҳои инсон ва шаҳрванд ибтидо бахшид.

Сиёсати хирадмандонаи Сарвари давлат, Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои муаззами миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон наҷи ҷомеаро ба вучуд оварда, мардумро ба ояндаи дурахшон бовар қунониданд, истиқлолияти сиёсӣ, иқтисодӣ ва фарҳангии ҚТ-ро таъмин карданд.

Таҳияи Эмомалӣ МИРАЛИ

ОЗМУН

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президентӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар Паёми солонани худ ба Маҷлиси Оли ҚТ, соли 2018-ро «Соли рушди сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ» эълон намуданд. Бо назардошти ин, садорати факултети ҳуқуқшиносӣ ва рӯзномаи «Минбари ҳуқуқшинос» зери унвони «Сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ – таҷассумгари миллату давлат дар арсаи байналмилали» озмуни мақолаи бехтаринро эълон менамоянд. Хоҳишмандон метавонанд мақолаҳои худро тавасути почтаи электронии «law.tnu.tj@gmail.com» ва ё идораи рӯзномаи «Минбари ҳуқуқшинос» то санаи 1-уми декабри соли равон ирсол намоянд.

ПЕШВОИ МИЛЛАТ ВА ДАВЛАТДОРИИ МИЛЛӢ

Баъди пош хӯрдани Иттиҳоди Шӯравӣ тамоми давлатҳое, ки шомилон буданд, истиқлолияти давлатии худро ба даст оварданд ва ҶТ, ки яке аз субъектони комилҳуқуқи он махсуб буд, соҳиби ин арзиши бисёр муқаддас, яъне истиқлолият гашт.

9 сентябри соли 1991 ҶТ Истиқлолияти давлатии худро эълон намуда, як саҳифаи навинро дар таърихи давлатдорӣ хеш боз намуд. Халки тоҷик аз ин рӯйдоди таърихӣ ва санаи тақдирсоз бисёр хушхол буданду кӯшиш менамуданд, то ки бо дастони худашон тақдирашонро бисозанд ва роҳи ояндаи давлату давлатдорӣро интиҳоб намоянд. Аммо бо таъсири баъзе аз субъектони дохилӣ ва хориҷӣ, ки нисбати халки тоҷик ғаразу бадбинӣ доштанд ва мехостанд ин халки тамаддунофарро бо давлати навтаъсис аз байн баранд, Тоҷикистони ҷавонро ба вартаи ҷанги таҳмилии шаҳрвандӣ кашиданд. Аз моҳи майи соли 1992 сар карда вазъияти сиёсии ҷомеаи тоҷикон ноором гашта, бухрони шадиди сиёсӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоӣ тамоми мамлакатро фаро гирифт. Сутунҳои давлатдорӣ фалач гашта, дар ҷомеа бесарусомонӣ ва нобоварӣ нисбати ҳокимияти конститусионӣ ба амал омад ва қариб буд, ки Тоҷикистони

соҳибистиклоли навташкил аз ҳаритаи сиёсии ҷаҳон нопадид ва халки тамаддунофарро тоҷик нест мегашт. Аммо тақдир ба сари мардуми тоҷик фарзанди фарзонаи миллат, Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмонро овард.

Эмомалӣ Раҳмон 16 ноябри соли 1992 дар Иҷлосияи XVI Шӯрои Олии ҶТ, ки дар шаҳри Хучанд баргузор гардид, Раиси Шӯрои Олии кишвар интиҳоб шуд. Пешвои миллат дар аввалин суҳбату мулоқоҷашон ба халки тоҷик мурочиат карда гуфтанд, ки кори худро аз сулҳ оғоз мекунам ва то даме, ки дар кишварам сулҳ субот ва ваҳдатро пойдор насозам, дилам ором намегирад. Ин буд, ки аз рӯзҳои аввали оғози фаъолиятҳои сар карда халки тоҷикро ба сулҳ, ягонагӣ, яқдилӣ ва ваҳдат даъват менамуд ва ба онҳо хатари аз байн рафтани давлати навин ва фарҳангу маданияти бузурги тоҷикро гувоҳ медод.

Пешвои миллат бо захираҳои талошҳои пайвастаи худ ва дастгирии ҳаматарафаи халки пуршарафи тоҷик таъвонист, дар як муддати муайян вазъияти сиёсии ҷомеаро ором созад ва ба халки тоҷик сулҳу субот ва ваҳдату яқдилӣ биёварад. Ӯ тавассути сулҳ ва ваҳдати миллӣ, ҳамчунин барои гузаштан ба марҳилаи барқарорсозии иқтисодӣ ва оғози корҳои созандагӣ бунёдкорӣ заминаи устувору бозғамдорро гузоштанд. Тоҷикистон дар тӯли 27 соли Истиқлолияти давлатӣ тахти роҳбарии хирадмандонаи Президенти кишвар, муҳта-

рам Эмомалӣ Раҳмон дар роҳи бунёди ҷомеаи мустақили демократӣ ва ҳуқуқбунёдқадамҳои устувор гузошт. Дар ин муддат Тоҷикистон соҳиби Парчам, Нишон ва Суруди миллӣ гардид ва рухҳои давлатдорӣ худ

— артиши миллӣ, қувваҳои сарҳадиро ба вучуд овард ва устувор гардонд. Тавассути ташаббусҳои созандаи Пешвои миллат Тоҷикистон ба узвияти созмонҳои бонуфузи байналхалқӣ аз ҷумла, СММ, ИДМ ва ғайра пази-

руфта шуд ва ба аксари давлатҳои мутараққии ҷаҳон робитаҳои сиёсӣ, иқтисодӣ ва фарҳангӣ барқарор намуд. Асосҳои конституционии идоракунии давлатӣ танзим гардида, пули миллӣ ба муомилот баромад ва шиносномаи миллӣ эътироф гардид.

Ҳамин тариқ, нақши таърихӣ Пешвои муаззами миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон аз он иборат аст, ки пеши роҳи хатари аз байн рафтани давлату миллатро гирифт, оташи ҷанги шаҳрвандиро ҳомӯш намуд, сохтори фалачгардидаи ҳокимиятро барқарор сохт, артиши миллӣ ва неруҳои посбони сарҳадиро таъсис дод, барои таҳкими ҳокимият ва давлат шароит муҳайё намуд, заминаи сулҳу ваҳдати миллӣро матраҳ кард ва ниҳоят заминаи устувори эъморӣ ҷомеа ва давлати навини Тоҷикистонро гузошт.

Сафаргул ШОҚУЛОВА
ассистенти кафедраи ҳуқуқи судӣ ва назорати прокурорӣ

Наргис ОХУНОВА
мудири кабинети кафедраи ҳуқуқи судӣ ва назорати прокурорӣ

Эмомалӣ Раҳмон дар оғуши Ватану миллат ва дар сояи дуову дастгирии мардум сабзид, ба таври комилан табиӣ мавриди эътирофу эътибори мардуми худ қарор гирифтааст. Ин аст, ки чеҳраи ӯ чеҳраи табиӣ, шахсияти ӯ шахсияти воқеӣ ва хидматҳои ӯ хидматҳои

СИТОРАИ БАХТИ МИЛЛАТ

бунёди мебошанд. Барои расидан ба ин мақоми миллӣ роҳбарии давлат роҳро тай намуд, ки пур аз мушқилот, печу тоб, пур аз камину хатар, аммо пур аз ифтихор, муҳаббат ва комёби мебошад.

Имрӯз вақте дар бораи масири тайшуда ва дастовардҳои бунёди Тоҷикистон дар марҳилаи пурпечуби истиқлолият суҳбу меравад, бешубҳа, симои ин шахсият пеши назар меояд.

Санаи 16-уми ноябр эълон шудани рӯзи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон бо назардошти саҳми арзандаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти ҶТ муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар ташаккули давлатдорӣ навини кишвар, эҳёи давлати миллӣ, таъмини сулҳу ваҳдат ва

баланд бардоштани нуфузу эътибори Тоҷикистон дар арсаи байналмилалӣ ворид гардидааст.

Албатта, дар оғози фаъолияти ин марди хирад, ки роҳбарии давлатро дар айёми ниҳоят мушқило нооромии шадиди сиёсии минтақаҳои дар ҳолати ҷанги шаҳрвандӣ қарордошта ба даст гирифт, бисёрро шубҳа доштанд, ки «оё ӯ аз уҳдаи идоракунии ин кишвар баромада метавониста бошад?». Вале қадамҳои аввалини ҷасуронаи Эмомалӣ Раҳмон ҷиҳати ба ҳам овардани ҳамаи гурӯҳҳо, музокироти таҳамулпазиронаи вай бо сарварони муҳолифин мулоқотҳои самимонаи сарвари тозаинтиҳоби давлат бо сокинони минтақаҳои гуногуни кишвар ҷиҳати таъмини оромии сиёсӣ ва ҳаллу фасли масъалаҳои

рушди иқтисодӣ иҷтимоӣ, боварии мардумро ба дурандеши сиёсӣ ҷонфидоии ин роҳбарӣ қавон зиёд менамуд. Тоҷикистонро аз вартаи нобудшавӣ наҷот дода, давлатдорӣ миллии тоҷиконро аз нав эҳё намуданд. Эмомалӣ Раҳмон дар вазъияте роҳбарии давлат интиҳоб шуданд, ки кишвар бо оташи ҷанг рӯ ба рӯ гардида, ҳавфи аз байн рафтани давлат ба миён омада буд. Дар он лаҳзаҳо мақсади асосии роҳбарии давлат ҳомӯш намудани оташи ҷанг, наҷот додани давлат аз нобудӣ ва парокандагӣ бадбахтӣ буд.

Дар вазъияти ниҳоят ҳасоси сиёсӣ Пешвои миллат хешро ҳамчун шахсияти дорои хусусиятҳои баланди роҳбарӣ нишон дод. Бо зухури Эмомалӣ Раҳмон мардуми Тоҷикистон соҳиби

Пешвои миллат гашт ва таърихи давлатдорӣ мо мазмуни нав гирифт. Бо дастгирии Пешвои миллат ҳазорҳо километр роҳҳои мошингард сохтанду таҷдид ёфта, даҳҳо километр нақбҳои мошингузар ва садҳо пул бунёд гардидааст. Имрӯз мушқилоти рафту омади сокинони мехмонони кишвар аз як минтақа ба минтақаи дигари мамлакат ҷандин маротиба осон гардида, роҳҳои мутобиқ ба талабот бунёд гардидаанд.

Дар ҳақиқат, Эмомалӣ Раҳмон рисолати таърихӣ худро дар назди Ватан, миллат ва таърих ба ҷо оварданд. Мо имрӯз метавонем, бо сарбаландию ифтихор гӯем, ки Тоҷикистон бо роҳбарии Пешвои миллат ҳамчун давлати мустақил барпо шуд.

ПАРЧАМАТ БОДО ПАРАФШОН, ТОҶИКИСТОН!

Некрӯз РУЗМАТЗОДА
магистри соли 1

Парчами миллӣ нахустин нишони муккадаси ҳар кишвар ҳар халқ мебошад. Парчами миллӣ ифтихор ва нангу номуси ҳар мамлакат ва сокинони он мебошад. Инчунин Парчам метавонад симои сиёсии ҳар як кишварро дар сатҳи ҷаҳонӣ таҷассум намояд. Аз ин бармеояд, ки Парчами миллӣ аз ҳар яки мо одоби хосан муносибро талаб менамояд. Парчами миллӣ танҳо он дарафта нест, ки мо онро болои сар мебардорем, балки рамз аст, рамзи бегазанди ҳастии ҳар як халқ мебошад. Хушбахтона, бо шарофати Истиклолияти давлатӣ тоҷикон соҳиби Парчами миллӣ, ки таҷассумгари гузаштаи шоён ва ояндаи дурраҳои тоҷикон мебошад, гардиданд.

Мо, ифтихор аз он менамоем, ки бо ташаббуси Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар ватани азизамон 30 августи соли 2011 Парчами бузурге парафшон гардид, ки баландии он 165 метро ташкил дода, аз зебогиву беҳамтоии ин муқаддасот шаҳодат медиҳад.

Ҳусниддин ҲОТАМЗОДА

донишҷӯи соли 1

Аз таҷрибаи давлатҳои ҷаҳон дидан мумкин аст, ки шаҳрвандони муҳаббати хешро ба ватан маҳз тавассути рамзҳои давлатӣ, аз ҷумла Парчам ифода мекунанд. Парчами парафшон ифодаи ободии Ватан ва сулҳу субот аст. Парчами Тоҷикистон

мардуми шарафманди тоҷикро муттаҳид намуда, ба қуллаи баланди мақсуд мерасонад. Аз ин рӯ, эҳтироми Парчам ва ифтихор аз он бояд одати ҳарвақтаи шаҳрвандон бошад. Зеро арҷ гузоштан ба Парчами давлатӣ маънои эҳтироми тамоми арзишҳои миллат аз оғози таърих то ба имрӯзо дорад.

Хуршедсифат ба даст
Парчам дорам,
Монандаи кӯҳ руҳи
маҳкам дорам.
Оини ватандорӣ ман
меросист,
Дар домани Кова дасти
Рустам дорам.

Фирдавс САИДЗОДА

донишҷӯи соли 1

Парчами миллӣ мояи ифтихори ҳар як шаҳрванди Тоҷикистони соҳибистиклол, ифодагари иттиҳоди сарчамъӣ, нангу номус, ватандӯстиву ватанпарастӣ ва хувиати миллии мардуми фарҳангии мо буда, мақсаду мароми созандаи тоҷиконро

дар ҷилои рангҳои худ инъикос намудааст.

Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчун ҳуҷҷати муҳимми сиёсӣ ва санади дорой эътибори олии ҳуқуқии давлат дар баробари Нишон ва Суруди миллӣ Парчамро рамзи давлатӣ эълон карда, онро ба ҳайси яке аз унсурҳои бунёдии сохтори конститутсионӣ ва давлатдорӣ миллӣ эътироф намуд.

Аз ҷониби Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон 19-ноябри соли 2009 ҚҶТ “Дар бораи ворид намудани тағйиру иловаҳо ба ҚҶТ дар бораи рӯзҳои ид” ба имзо расид, ки мувофиқи он ҳар сол 24 ноябр ҳамчун рӯзи Парчами давлатии ҚТ бо тантана ҷашн гирифта мешавад.

Убайдова ХУБОНШО

магистри соли 1

Парчами давлатии ҚТ рамзи истиклолияти давлатӣ ва ифодакунандаи ҳастии миллати тоҷик ҳамчун миллати соҳибмаърифату бофарҳанг мебошад. Барои пос доштани ин муқаддасоти миллат ва тартиби омодагӣ, андоза ва қорбурди расмӣ он Қонуни ҚТ “Дар бораи рамзҳои давлатии ҚТ” тахти рақами №254 аз 12 май соли 2007 қабул гардидааст.

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон дар паёми телевизионӣ худ ба муносибати Рӯзи Парчам аз 23 ноябри соли 2010 рангҳои Парчами миллиро ифодагари арзишҳои фарҳангии миллӣ баён намудаанд ва нақши онро дар идоракунии давлат ва муаррифии миллат дар арсаи ҷаҳонӣ муассир арзёбӣ кардаанд.

Саидахмад САИДОВ

донишҷӯи соли 1

Парчами давлатӣ барои мо тоҷикон нишонаи бақои миллат, ваҳдати миллӣ, хувиати миллӣ ва бехтарин василаи тарбияи насли наврасу ҷавон дар рӯҳияи ифтихори миллӣ ва ҳифзи арзишҳои волои таърихиву фарҳангии халқамон мебошад.

Қонун эҳтиром ва эътибори Парчами давлатиро ба инобат мегирад ва баробари тартиби истифодаи он ҷавобгариро барои таҳқир кардани Парчам ҳамчун ҷиноят эътироф намуда, дар моддаи 342-и Кодекси ҷиноятии ҚТ аз ҷарима бастан

то маҳрум сохтан аз озодӣ пешбинӣ кардааст. Аз ин рӯ, эҳтироми Парчами давлатӣ қарзи шаҳрвандии ҳар як фарди бонангу номуси кишвар ба ҳисоб меравад ва бояд зехну шуורי тамоми кишрҳои ҷомеаро фаро биғирад.

Неъматулло АМОНЗОДА

донишҷӯи соли 1

Парчам бо номҳои “дарафта”, “ливо”, “байрак” дар фарҳанги забони тоҷикӣ ёд мебардад ва аз давраҳои қадим то инҷониб ҳамчун рамзи давлатдорӣ шинохта мешавад. Парчам ин нишонаи аввалини давлати мустақили ҚТ мебошад, ки 24 ноябри соли 1992 қабул ва тасдиқ гардидааст. Он аз рангҳои сурх, сафед ва ранги сабз иборат мебошад, ки дар ин рангҳо орзуву ормонҳои миллати тоҷик нухфтааст. Дар қисмати мобайнии Парчами ҚТ расми тоҷи тиллоӣ дорой панҷ қуллаи нимдавраи ҳафтситора ҷойгир шудааст, ки нишон аз соҳиби тоҷу давлати мустақил доштани мардуми азизамон мебошад.

Ҷумъа ОДИНАЗОДА

донишҷӯи соли 1

Таърихи пайдоиши парчам ҳамчун рамзи миллӣ ва давлатдорӣ ба давраҳои бостони таърих рафта меравад. Тавре ки аз саҳифаҳои таърихи давлатномаи халқамон бар меояд, яке аз парчамдорони нахустини мо Кови оҳангар будааст, ки барои нест кардани пояи қабру ситам ва ба даст овардани озо-

диву истиклол талошу мубориза бурдааст.

Парчами давлатии Тоҷикистони соҳибистиклол бошад, 24 ноябри соли 1992 дар Иҷлосияи таърихии XVI Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон қабул гардидааст, ки аз рангҳои ифодакунандаи маданияту фарҳанги миллати тоҷик гувоҳӣ медиҳанд. Ранги сурх-рамзи муборизаву ҷонсорӣ халқ барои озодӣ ва истиклол, ранги сафед-нишонаи бахту саодат, умеду орзу ва ранги сабз-нишонаи сарсабзиву шуқуфой сарбаландиву хурраи ва абдиҷат мебошад.

Барои боз ҳам мустаҳкам намудани мавқеи Парчами давлатӣ ва баланд бардоштани ҳисси миллии мардуми кишвари азиз Низомномаи Парчами давлатӣ ва минбаъд ҚҶТ “Дар бораи рамзҳои давлатии ҚТ” қабул гардид.

Таҳияи САЪДИЗОДА Ҷ.

РОҒУН – ИНШООТИ БУЗУРГИ АСР

Таърихи 16-уми ноябри соли равон дар Ватани махбубамон воқеаи нодири таърихӣ ба вуҷуд омад. Дар ин рӯзи муборак нахустин чарҳаи НБО-и Роғун аз ҷониби Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон ба истифода дода шуд. Бо ин мақсад идораи рӯзномаи “Минбари ҳуқуқшинос” тасмим гирифт андешаҳои донишҷӯёро доир ба ин иншооти бузурги аср пешниҳоди хонандаи гирифта намояд.

Диловар РАҲИМОВ
донишҷӯи соли 5

Миллати тоҷик аз қадимлайём хирандманду меҳнатдӯст, ободкору шучоъ ва пурғайрат буданд. Миллати бузурги тоҷик ҳамеша даст ба дасти якдигар ниҳода, баҳри ободию сарсабзии Ватани хеш камари ҳиммат мебастанд, ки то имрӯз ин анъанаи миллӣ идома дошта, натиҷаи онро дар Тоҷикистони гулгуншукуфон ва биҳиштосои имрӯза мешоҳида карда метавонем.

Бо мақсади баланд бардоштани сатҳи зиндагӣ ва некуахлоқии мардум, баланд бардоштани иқтисоди иқтисодӣ ва сиёсати фарҳангии давлат се ҳадафи стратегӣ Баромадан аз бумбасти коммуникатсионӣ, Таъмини амнияти озуқаворӣ ва Расидан ба истиклолияти энергетикӣ қабул гардиданд, ки имрӯз натиҷаҳои аз ин ҳадафҳо ба дастомадаро мушоҳида намуда то чи андоза аҳамияти бузург доштани онро дарк менамоем.

Тоҷикистон дорои захираҳои бузурги гидроэнергетикӣ, маъданҳои қӯҳӣ, сангҳои қимматбаҳо, ангишт, оби нӯшокӣ ва намак мебошад, ки барои дар оянда дар Осиеи Марказӣ мавқеи устувори иқтисодӣ пайдо намудан имконияти кофӣ дорад. Бештар аз 60 фоизи ҳаҷми умумии маҷрои дарёҳои минтақаи Осиеи Марказӣ аз қаламрави Тоҷикистон маншаъ мегиранд. Ҳамзамон Тоҷикистон, бо масоҳати начандон калон, қариб 4 фоизи захираҳои гидроэнергетикӣ ҷаҳонро дорост. Ҳаҷми умумии захираҳои имконпазири гидроэнергетикӣ Тоҷикистон дар як сол бештар аз 500 миллиард киловатт-соатро ташкил медиҳад.

Иншооти аср НОБ-

и Роғун ҳамчун неругоҳи барқӣ-обӣ на танҳо барои миллати тоҷик нуру зиё, балки баракату фаровонӣ, якдигарфаҳмӣ, эҳтироми миллат ва ҳамбастиги фароҳам меорад. Бо оғози ин иншооти бузург миллати тоҷик боз аз соҳибтоҷӣ, бузургдилӣ, саховатмандӣ ва ҳунари волои ниёғони хеш ёдрас гардид. Ин кохи нур, ҳамчун маъҳази гарон баробари ба анҷом расидани қад афрохтан кулли хушиҳои олам ҳамчун эҳсон, нур, сафо ва шодиву нишоти пурбаракатро ҳувайдо мегардонад.

Ҷононаи БОБОХОН
донишҷӯи соли 3

Имрӯз миллати тоҷик роҳбару роҳнамо, сарвари бузургу қордон ва ифтихорманд Президенти мухтарам кишварамон Эмомалӣ Раҳмонро дорад, ки як миллати бузургро роҳбаладӣ менамоянд ва ин мардуми боору номус имрӯзро пайи ободии Ватани азизи хешанд. Имрӯзҳо бо қаҳди бузург, бо иттиҳод санг бар болои санге ниҳода Роғунро обод мекунанд, то ки ояндаи насли дигар дурахшон бошад. Роғун ҳамчун иншооти бузурги аср ба дилу дидаи мардуми тоҷик ва ҳатто мардуми берун аз марзу буми кишвари азиз ҷой гирифтааст.

Дар мурочиатномаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон омадааст: “Он рӯз дур нест, ки дар партави нури Роғун парчами Тоҷикистони соҳибистиклол ва тоҷи заррини давлати тоҷикон ҷилои тозае хоҳад гирифт”.

Мавриди зикр аст, ки ба истифода додани агрегати аввали ин иншооти бузурги аср моҳи ноябри соли равон

бештар аз 100 Мватт нуруи барқ истеҳсол менамояд. Дар ин росто, ҶТ имконият пайдо мекунад, ки ҳам талаботи дохилро бо барқ таъмин намояд ва ҳам ба кишварҳои хориҷӣ барқ содирот намояд, зеро бисёре аз кишварҳои минтақа ба бунёди НБО-и Роғун тавачҷӯҳдоранд.

Муҳаммадамин МАҲМАДСОДИҚЗОДА
донишҷӯи соли 5

Бунёди Роғун ин нағму номус ва ифтихори ҳар шаҳрванди Тоҷикистон аст. НБО-и Роғун на танҳо равшангари рӯзгор, балки ояндаи дурахшони сарзамини мо хоҳад буд. Ташаббусҳои созанда, иқдомҳои наҷибӣ ҳар фарди ба ору номус, ватандӯст бобати саҳмири дар бунёди неругоҳ имрӯз ба натиҷаҳои дилхоҳ боис шуда истодааст.

Гуфтан мумкин аст, ки фардои дурахшони тоҷикистониёну Тоҷикистон аз бунёди НБО-и Роғун вобаста аст. Сохтмони неругоҳи Роғун қорнамоии навбатии аҳолии кишвар ва мактаби ваҳдату бародарӣ, меҳнатпарастии бунёдкорист. Мардуми мо дорои нуруи бузургу иродаи тавоност ва ин неругоҳро месозад. Роғун манбаи азими нур мегардаду Тоҷикистонро ба зинаи нави тараққиёт мерасонад. Ҳар касе, ки дар орзуи ободии диёр бошад, бояд дар бунёди НБО-и Роғун саҳми худро гузорад.

Қурбоналӣ ИБРАГИМОВ
донишҷӯи соли 5

Неругоҳи барқӣ обии Роғун иншооти ҳаётан муҳимми стратегӣ мамлакат ба ҳисоб меравад, зеро баъди пош хӯрдани Иттиҳоди Шӯравӣ яке аз мушкилоти асосӣ барои кишвари мо норасоии нуруи барқ гардид. Дар давраҳои пеш ин мушкилот аз ҳисоби кишварҳои ҳамсоя ҳалли худро меёфт. Масалан, дар мавсими баҳо-

рӯ тобистон Тоҷикистон нуруи барзиёди барқи худро ба ҳамсояҳо дода, дар мавсими тирамоҳу зимистон аз онҳо барқ мегирифт.

Сохтмони НБО-и Роғун ҳанӯз солҳои 80-уми асри XX оғоз гардида буд. Аммо парокандашавии собиқ Иттиҳоди Шӯравӣ ва ҷанги таҳмили шаҳрвандӣ имкон надод, ки ин сохтмон пурра ба охир расад. Энергияи истеҳсолкардаи НБО-и Роғун на танҳо ҷумҳуриамонро аз бухрони энерге-

тикӣ мебарорад, инчунин имкон медиҳад, ки як қисми нуруи барқи истеҳсолшуда ба фуруш бароварда шавад. Дар таърихи 16-уми ноябри соли равон ба қор додани чарҳаи аввали ин иншооти аср қадами мустақам ҷиҳати расидан ба истиклолияти энергетикӣ махсуб меёбад. Миллати тоҷик амалеро анҷом дод, ки таърих ҷунин қорнамоиро дар ёд надорад. Ин рӯзи фарҳунда ба мардуми захматқарин ва соҳибватани тоҷик муборак бод!

Исфандиёр ХАЛИМОВ
донишҷӯи соли 2 (МБХ)

Роғун ҳамчун иншооти бузурги аср ба дилу дидаи мардуми тоҷик ва ҳатто мардуми берун аз марзу буми кишвари азиз ҷой гаштааст. Нест тоҷик, ки ин сохтмонро дастгиру мададгор нагардида бошад. Имрӯз миллати тоҷик кохи нуру маърифати

тоҷикистониёро бо қувваи дасти хеш, бозуву ақлу хиради худ бино карда истодаанд.

Айни замон дар ин иншооти бузурги дорои аҳамияти стратегӣ 18 ҳазор нафар қоргарону муҳандисони маҳаллӣ ва мутахассисони бархе аз ширкатҳои бонуфузи кишварҳои пешрафтаи ҷаҳон ҷаъолият доранд. Ин неругоҳ имконият медиҳад, ки ҳар сол беш аз 6 млрд квт/соат барқ истеҳсол карда шавад. Бунёди НБО “Роғун” барои Тоҷикистон ва кишварҳои минтақа хеле муҳим ва дорои аҳамияти бузург мебошад.

Иншооти Роғун ҳамчун неругоҳи барқӣ обӣ на танҳо барои миллати тоҷик нуру зиё, балки баракату фаровонӣ, якдигарфаҳмӣ, эҳтироми миллат ва ҳамбастиги ато фармуд. Бо оғози ин иншооти бузург миллати тоҷик боз аз соҳибтоҷӣ, бузургдилӣ, саховатмандӣ

ва ҳунари волои ниёғони хеш ёдрас гардид. Ин кохи нур, ҳамчун маъҳази гарон баробари ба анҷом расидани қад афрохтан кулли хушиҳои олам, ҳамчун эҳсон, нур, сафо ва шодиву нишоти пурбаракатро ҳувайдо мегардонад, зеро он аз иттиҳоди бузурги миллати баору номус ва аз саҳми хурду бузурги ин сарзамини офтобӣ ба авҷ сар кашид.

Таҳияи Азимҷон ҚУРАЕВ

ПАРЧАМ – РАМЗИ САОДАТИ МИЛЛАТ

Муродҷон ЗИЁЕВ
донишҷӯи соли 1

Парчам ҳамчун рукни давлатдорӣ баёнгари истиқлолияти мамлакат, инъикоскунандаи фарҳангу тамаддун, башоратдиҳандаи азму иродаи устувори мардуми кишвар мебошад. Парчам пайвандгари дирӯзу имрӯз, кутбнамои фардои нек, ҳидоятгари иттиҳоди ҳамбастагии миллат аст. Бояд қайд намуд, ки нақши парчам дар муаррифи намудани миллату давлат басо муҳим арзёбӣ мегардад. Аз ин рӯ, баъди ба даст овардани истиқлолияти комили кишвар қабули рамзҳои давлатӣ масъалаи асосӣ ҳисобида мешуд. Иҷлосияи XVI Шӯрои Олӣ, ки дар зехн ва тафаккури мардум ҳамчун иҷлосияи сарнавиштсоз ҷой гирифтааст, дар баробари ҳалли ғаврии масъалаи истиқрори сулҳ, дарёфти роҳи баромадан аз бухрони сиёсӣ иҷтимоӣ,

инчунин як қатор масъалаҳои муҳими давлативу ҷамъиятиро дар бар мегирифт. Яке аз чунин ҳодисаҳои муҳими таърихӣ ин қабули Парчами давлатии кишвар ба ҳисоб меравад. Дар рӯзи 9-уми иҷлосия, яъне 24-уми ноябри соли 1992 Парчами давлатии Тоҷикистон тасдиқ гардид. Баъдан, бо баътидол омадани вазъияти сиёсӣ иҷтимоӣ бо Қарори Маҷлиси Олӣ 11-уми декабри соли 1999 Низомнома дар бораи Парчами давлатии Тоҷикистон қабул гардида, дар банди аввали он муқаррароти зерин пешбинӣ гардид: «Парчами давлатии ҶТ рамзи истиқлолияти давлатии ҶТ мебошад».

Барои боз ҳам мустақкам намудани мавқеи рамзҳои давлатӣ бо истифода аз ташаббуси қонунгузори хеш Президенти мамлакат, Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон лоиҳаи Қонуни ҶТ «Дар бораи рамзҳои давлатии ҶТ»-ро ба Маҷлиси Олӣ пешниҳод намуданд, ки он 12 майи соли 2007 қабул гардид. Дар пешгуфтори ин қонун оварда мешавад, ки: «Парчам, Нишон ва Суруди Миллӣ рамзҳои давлатии ҶТ мебошанд. Эҳтироми волои Парчам, Нишон ва Суруди Миллӣ, аз он ҷумла, аз ёд доништани Суруди Миллӣ, ифтихори миллии ҳар як шаҳрванди ҶТ мебошад». Ин гувоҳи он аст, ки пос доштани рамзҳои давлатӣ вазифаи ҳар як шаҳрванди бонангу номуси

ин кишвари соҳибистиклол мебошад. Дар моддаи 5 қонуни мазкур бошад, тартиби афростани Парчами давлатии ҶТ муқаррар гардидааст. Аз ҷумла, пешбинӣ гардидааст, ки Парчами давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҷойҳои зайл ба таври доимӣ афроста мешавад: дар боло ё пештоқи бино ва ё ба пояи маҳсус дар ҳавлии қароргоҳи расмӣ Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии ҶТ, Маҷлиси намоёндоғони Маҷлиси Олии ҶТ, Ҳукумати ҶТ, судҳои ҶТ, мақомоти прокуратураи ҶТ, Бонки миллии Тоҷикистон, Комиссияи марказии интиҳобот ва раёйпурсии ҶТ, Ваколатдор оид ба ҳуқуқи инсон дар ҶТ, вазоратҳо, қумитаҳои давлатӣ ва мақомоти идоракунӣ давлатии ҶТ, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунӣ шаҳрак ва деҳот (ҷамоатҳо), намоёндоғҳои дипломатӣ ва дигар ташкилотҳои ҶТ дар мамлакатҳои хориҷӣ ва ташкилотҳои байналмилалӣ.

24-уми ноябри соли 2009 бошад, бори нахуст дар ҶТ чашни нави милли - Рӯзи Парчами давлатии Тоҷикистон бо шукуҳи шахомат таҷлил гардид. Соли равон низ мардуми сарбаланду саодатманди тоҷик бо ифтихор аз тамаддуни оламгир ва шукргузори аз ваҳдати суботи имрӯза ба Парчами давлатӣ ҳамчун як рукни муқаддаси давлатдорӣ хеш арҷ мегузоранд.

РОҒУН – КОҲИ НУР

Кохи нури тоҷикон, ҳам файзи ҳар хон Роғун аст,
Бораи болобаланду шухрату шон Роғун аст.
Нури Раҳмон халқро неру бибашад доимо,
Дар ҳақиқат ғайрату шон, нури Раҳмон Роғун аст.
Халқи тоҷик солҳо бунёди онро интизор,
Рост гӯям, нуктаи охири армон Роғун аст.
Баски ҳастем покдил, бо нияти хайру сафо,
Бар ҳаққу ҳамсояхо дорем эҳсон Роғун аст.
Иттиҳоду сарбаландӣ, халқу миллат сарфароз,
Ин нишон афзуд номи Тоҷикистон Роғун аст.
Дониёро, НОБ-и Роғун бин гулистон кишварам,
Фаҳри тоҷик, фарри тоҷик тоҷи инсон Роғун аст!

Дониёр САНГИНОВ